

Helyi Esélyegyenlőségi Program

NAGYKAMARÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

DÁTUM

2013. Június 26.

MAGYARY
PROGRAM

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	4
Célok	5
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	7
1. Jogszabályi háttér bemutatása	7
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	7
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	8
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	14
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	19
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	21
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	23
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	25
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	26
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	26
1. A HEP IT részletei.....	26
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	26
A beavatkozások megvalósítói.....	28
Jövőképünk.....	29
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	41
3. Megvalósítás.....	44
A megvalósítás előkészítése	44
A megvalósítás folyamata.....	44
Monitoring és visszacsatolás	45
Nyilvánosság.....	45
Érvényesülés, módosítás.....	47
4. Elfogadás módja és dátuma.....	47

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Nagykamarás Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagykamarás Békés megye déli részén, a mezőkovácsházi kistérségben, Gyulától 35, Békéscsabától 40 km-re fekszik. Társadalmi, gazdasági, valamint infrastrukturális szempontból elmaradott település. Fekvése periférikus, tömegközlekedéssel nehéz megközelíteni, mivel nem rendelkezik vasútállomással, autóbuszok közlekedése is elég ritka. A környező településeken, városokban lévő munkahelyek megközelíthetősége tömegközlekedéssel nehezen megoldható. Problémát jelent a település életében, hogy ipari jellegű üzemmel nem rendelkezik, a lakosság iskolázottsága igen alacsony, így a megyei átlagot meghaladó a munkanélküliségi ráta. A munkalehetőségek igen korlátozottak, ezért nagy az elvándorlási arány a településről, valamint jellemző az elöregedés is. A településen élő emberek mezőgazdasági tevékenységekből, dinnye- és paprikatermesztésből próbálnak megélni, főképp őstermelőként tevékenykednek. A korábbi években a mezőgazdasági termelésből az emberek el tudták tartani a családjukat. Ez ma már egyre kevésbé jellemző, mivel nagy a befektetés és a növénytermesztés kiszolgáltatott az időjárásnak, ami rengeteg kárt okoz. Haszonra nem tudnak szert tenni, sokszor még az anyagi befektetésük sem térül meg. Elmondható, hogy ma már ez a lehetőség a lakosság kis százalékának biztosítja a megélhetést. A település lakosságának száma 2013 januári adat alapján: **1463** fő, ebből **769** nő és **694** fő férfi.

Magas a 60 éven felüliek száma. A település lélekszáma csökkenő tendenciát mutat. Jellemző az elöregedés, a népesség fogyás, az alacsony születésszám és a magas halálozási arány. A szociális körülmények nem érték el a megyei átlagot. A népesség öregedésével a lakosság szociális és egészségügyi ellátására egyre több figyelmet fordít a település. A községben egyre kevesebb gyermek születik, az átlag évente 10 fő alatti. 2012-ben viszont **12** gyermek született, ami az elmúlt évekhez képest magasabb. Az igen alacsony születésszám hátterében nagy szerepet játszik a fiatalok elvándorlása. A környező nagyobb városokba költöznek a munkalehetőség reményében, majd ott alapítanak családot. Egyre több fiatal megy külföldre munkát keresni, főleg a magasabb fizetés, ezáltal a jobb megélhetés reményében. A településen a mezőgazdasági munkán kívül nincs más lehetőség. Látván, hogy mennyit dolgoznak szüleik a megélhetésért, ők a jobb életszínvonal megteremtése céljából keresik a lehetőséget akár külföldön is. Az

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

általános iskola után főleg a környező városok középiskoláiban (Gyula, Békéscsaba, Mezőkovácsháza, Battonya és Orosháza) tanulnak tovább. Sajnos egyre kevesebb diák tanul tovább felsőoktatási intézményekben, ami főleg a szülők nehéz anyagi helyzetére és a motiváció hiányára vezethető vissza. Nagyon sok család szociális segélyből és alkalmi munkából él, amiből a gyermekek tovább tanulását képtelenség finanszírozni, hisz a mindennapi megélhetés is komoly gondot jelent számukra. A lakosság nemzetiségi összetétele főképpen magyar, de román, cigány, német nemzetiségű is él a községben. A településen két Nemzetiségi Önkormányzat működik 2010 októberi választás óta első alkalommal, Roma és Román Nemzetiségi Önkormányzat. A nemzetiségek létszámát tekintve a roma nemzetiségűek száma meghaladja a román nemzetiségűeket. A roma nemzetiségűeket vizsgálva jellemző a magas gyermeklétszám, családonként 3 vagy annál több gyermek. A lakáskörülményeik változóak, vannak akik rosszabb illetve akik átlagos lakáskörülmények között élnek. A közfoglalkoztatásban is részt vesznek a roma lakosok, több-kevesebb sikerrel, a tapasztalatok szerint legtöbbször nehezen tudnak alkalmazkodni az elvárásoknak, sokan közülük nem dolgoztak munkahelyen. Az Önkormányzat igyekszik megragadni az olyan pályázatokat is amely a roma lakosság foglalkoztatását célozza meg. A roma lakosság nagy része szociális ellátásokból, valamint a gyermekek után járó ellátásokból él. A roma családok között kevesebb a csonka családok aránya az átlag lakossághoz képest. Rájuk inkább jellemző a több generációs együttélés, nagy szülők, szülők, unokák, nagy összetartás jellemzi őket. Nagykamárás fekvéséből és szociális viszonyaiból adódóan úgy társadalmilag, mint egészségügyi szempontból elmaradott település. A lakosság általános egészségügyi állapota rossz, mely egyrészt a munkanélküliségnek, a mindennapos stressznek, másrészt pedig a megerőltető, nehéz fizikai munkának köszönhető. A szezonális munkavégzés és a munkanélküliség bizonyos pótcselekvéseket gerjeszt, úgymint dohányzás és alkoholizmus. Az egészségügyi alapellátás biztosított a településen háziorvosi szolgálat, fogászat, valamint védőnői szolgálat keretében. A szociális alapellátást az idősek klubja biztosítja, bentlakásos szociális otthon nincs a településen. 8 osztályos általános iskola és óvoda is működik helyben. Az étkeztetést a gyermekek és az idősek számára a helyi napközi konyha biztosítja. A községben Művelődési ház és könyvtár biztosítja a kulturális programok lebonyolításának színterét korosztálytól függetlenül. A lakosság alapellátásához szükséges kereskedelmi egységek, vállalkozók által üzemeltetett boltok, postahivatal, gyógyszertár, takarékszövetkezet, Tüzép telep és üzemanyagkút is található.

A településen a lakónépesség száma minden évben 3-4 %-kal csökken, kivétel a 2012-es év amikor 1 %-kal emelkedett. Mindebből az szűrhető le, hogy a település lakónépessége folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, amelynek oka az elvándorlás valamint a születés és az elhalálozás negatív értéke.

A 2011. évi állandó lakosság korösszetételét vizsgálva megállítható, hogy jelentős az időskorúak száma, továbbá a férfiak magasabb aránya a kor előrehaladtával csökken. Sőt 60 év felett az arány megfordul és 65 év felettiek esetében jelentősen, duplájára emelkedik a nők aránya a férfiak arányához képest. Ebből az következik, hogy az egyedülálló, idős nők száma igen magas a településen.

Értékeink, küldetésünk

Helyi nevezetességek, természeti különlegességek

A település turisztikai vonzereje a 4,4 hektáros vízfelületű Boda-tó, amely Nagykamárás és Kevermes között, az összekötő út északi oldalán helyezkedik el. A tó egykori agyagkitermelő hely, amely a Maros ér vonulatában fekszik, annak egy holtágából alakult ki hóvízi forrással. A Marosnak legalább 3 ága futott keresztül a községen. Napjainkban a vizét a talajvíz és a csapadékvíz táplálja. A Boda-tó hasznosítása több ezer évre vezethető vissza, a tisztálkodást és a szomjoltást szolgáltatta az embereknek, állatoknak egyaránt, melyet különböző ásatások is bizonyítanak. A Boda-tó madárvonuláskor fontos szerepet tölt be a költöző madarak életében, továbbá élővilága és közjóléti értéke is jelentős. 1981-ben alakult meg a Nagykamárási Horgászegyesület, felügyeletük alatt halászás és következetes gazdálkodás indult meg. A tó medrét

keresztgáttal választották el a Maros érvonulatának többi részétől. Horgászati célokból kotrással mélyítették a tavat, ennek megfelelően a vízmélység kb.1,5-1,8 méter. A tó partját és közvetlen környezetét rendezték, a parton 1,5-2 méter szélességben sétányt alakítottak ki, így a Boda-tó ezáltal körüljárhatóvá vált. Jelenleg a Boda-tó a Nagykamarás Község Önkormányzat többségi tulajdonában, és a Horgászegyesület használatában van. Nagykamaráson több helyileg védett természeti érték található, továbbá több egyedi tájérték – ezek a település 3 pontján található fészületek. Helyi védettséget élvez több lakóépület, a templom és a parókia is.

Országos védettséget élveznek a törvény erejénél fogva a település külterületén lévő kunhalmok, ezek közül a Botosi halom (5 m magas, 60-80 m átmérőjű) és a Targyi halom (5 m magas, 40-45 m átmérőjű) 2002-ben műholdas műszerrel (GSP) be lett mérve és fel lett véve a megyei és országos listásra. Több kunhalom is található még a településen, melyek nem lettek listázva, viszont mint kultúrtörténeti több ezer éves értékek ezek a: Bocsi domb és a Botosi domb melletti temető mint megbontott kunhalom a Kerek tóval együtt stb.

Művészeti értékek közül megemlítendő az I. és II. világháború emlékmű. Kora Róbert alkotása, a Művelődési ház parkjában található. Nem műemlék de építészetileg értékes az 1884-ben még zsindeyes tetővel épített katolikus templomunk. A településen megtalálható a régi „malom”- magtár, ma vegyes funkciókat lát el. Péküzem és bolt. A településen helyileg „Gulyás sarok”- nál egy régi kismemesi ház építészetileg hívja fel a figyelmet magára. Érdemes felfigyelni a három falukeresztre, amelyek a lakosság adományából állítottott egykoron és a legrégebben épített fahomlokzatú lakóházakra, valamint a kőoszlopos kapukra. Településünkön a XIX. század első felében jelentős számú feltárás folyt, a Tulkánéri csatorna tisztításakor az ezredforduló táján kör alakú templom romjai is előkerültek. Településünkön számottevő a védettség alatt álló épületek száma is: hangárok, magtárak, melyek magán és önkormányzati tulajdonban vannak. A község a XIX. században betelepített jellegzetes kertészközség képét mutatja, mai napig fellelhetőek a dohánytermesztés eszközei és épületei is.

A kulturális élet színtere 1966 óta a Művelődési Ház. A Művelődési ház épületén 2005-ben jelentős felújítás történt, amely otthont ad különféle települési összejövetelnek, iskolai ünnepeknek, kulturális szórakoztató programoknak, kiállításnak, valamint az évenként rendszeresen megrendezésre kerülő báloknak: Horgász bál, Vadász bál, Jótékonyági bál, Szilveszteri bál, Farsangi bál. A Művelődési Ház mögött található Szabadidőpark mely szalonnasütő hellyel került kialakításra és lehetőséget biztosít fiatalok és idősek kikapcsolódására egyaránt. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében felújításra került 2005-ben a Pincklub, amely az ifjúság kedvenc törzshelyévé vált, a legutóbbi TÁMOP pályázat keretében konditerem is kialakításra került. Az épületben található a Könyvtár, mely a modernkor követelményének megfelelően, internet hozzáférést is biztosít a látogatók számára. A könyvtárat 2003-ban újították fel, 2004-ben kapott új berendezést. Mára már hagyománnyá nőtte ki magát a település központjában megrendezésre kerülő Falunapi rendezvény „Krumplifesztivál,” néven. Az egyházközség minden év október első vasárnapján tartja búcsúját. Ekkor ünnepi szentmise van a helyi római katolikus templomban.

A községben az EMVA pályázat támogatásával a régi általános iskola épülete felújításra és átalakításra került, így az épület kettős funkciót lát el egyrészt falumúzeum, ahol a hagyományaink, értékeink tekinthetőek meg, másrészt a katolikus hívők részére kápolna áll rendelkezésre. A falumúzeum és kápolna ünnepélyes átadására 2011.-ben került sor.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagykamarás község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Nagykamarás Község Önkormányzata a 7/2009. (I.29.) számú határozatával fogadta el az esélyegyenlőségi tervét, amely az önkormányzat által foglalkoztatott munkavállalók esélyegyenlőségét hivatott szabályozni. Az elfogadott terv célja kiemelten segíteni: a nők, negyven évnél idősebb dolgozók, fogyatékossgal élők, romák, pályakezdők, két vagy annál több 10 éven aluli gyermeket nevelők, a 10 éven aluli gyermeket egyedül nevelők, tartósan beteg gyermeket nevelők, idős szüleiket családjukban gondozók veszélyeztetett célcsoportjait. Nagykamarás község Önkormányzata a településfejlesztési koncepcióját a 87/2004. (V.24.) KT határozattal fogadta el, a dokumentum meghatározza a település főbb fejlesztési irányvonalait, ezek egy része kapcsolódik a most kidolgozott Helyi esélyegyenlőségi programhoz. A képviselő-testület minden választási ciklusban a polgármester által megfogalmazott fejlesztési elképzeléseket határozattal fogadta el. A település jelenleg érvényes gazdasági programja 2012-2015-ig szól, a képviselő-testület a 62/2012. (IV. 25.) KT határozattal fogadta el, amely szintén meghatározza a község fejlesztési irányvonalait 2015-ig, ez a dokumentum kapcsolódik a jelenleg kidolgozott helyi esélyegyenlőségi programhoz.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az önkormányzat tagja a Dél-Békési Többcélú Kistérségi Társulásnak, egyes feladatok térségi összefogásban történő megvalósítása érdekében. Különböző fejlesztési projektek sikeres megvalósítása, lebonyolítása érdekében az önkormányzat további társulások ezek: Közép-békési térség Ivóvíz-minőségjavító Önkormányzati Társulás, Kunágota-Nagykamarás-Almáskamarás Szennyvízberuházó Társulás, Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgyűjtési Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás stb.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A település rendelkezésre álló adatai: a gyermekjóléti szolgálat felé történő jelzés a családon belüli erőszak tekintetében. A település szegregátumát érintő információkat szintén az önkormányzat által rendelkezésre álló adatok alapján kerültek az esélyegyenlőségi programban rögzítésre. A legkevesebb adat a nők és a fogyatékosok tekintetében áll rendelkezésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat és intézményei. Néhány vállalkozás működik a községben a szolgáltató és a mezőgazdasági szektorban, melyek néhány ember állandó foglalkoztatását biztosítják. A mezőgazdasági ágazatban az idényjellegű munkák a jellemzőek, amelyek folyamatos foglalkoztatási lehetőséget nem biztosítanak.

A település szociális körülményeit alátámasztó adatokat vizsgálva megállapítható, hogy azok nem érik el a megyei átlagot. A településen magas arányszámot mutat a munkanélküliség. A fiatalok elköltöznek a településről főképpen városokba, a nagyobb munkalehetőség és a biztosabb megélhetés reményében, majd ott alapítanak családot. Szűkebb környezetünkben a községben is megfigyelhető, hogy egyre több fiatal külföldön keres munkát a jelentősen magasabb kereset miatt. A településen a mezőgazdasági munkán kívül nem igazán van más lehetőség, a mezőgazdasági munka nehéz kenyérkereset, ezért a fiatalok számára nem vonzó. A településen élő családok jelentős része aktív korúak szociális ellátásából és alkalmi munkából él, a mindennapi megélhetés komoly gondot jelent számukra. A településen az ingázók aránya alacsony a korábbi évekhez képest, amely a közlekedési nehézségeknek tudható be. A település lakosságának iskolázottsága alacsony. A település mezőgazdasági jellegéből eredően ipari üzemmel nem rendelkezik. Az alacsony iskolázottság, az ipari üzem hiánya, az egyre szűkülő emberi erőforrást igénylő mezőgazdaság következtében a megyei átlagot meghaladó a munkanélküliségi ráta.

Az önkormányzat a településen élő munkanélküliek foglalkoztatását kiemelt feladatként kezeli. A pályázatok segítségével különféle foglalkoztatási programokkal nagyszámú közfoglalkoztatást bonyolít le, ezzel segítve a munkanélküli családok megélhetését. Ez a foglalkoztatási forma rendszeres foglalkoztatást nem tud biztosítani.

A községben az őstermelők száma magas, a nagy munkanélküliség miatt ez az egyik megélhetési lehetőség a családok számára. Fóliás termesztés a településen jelentős 30 % körüli elsősorban a csemegekukorica, a paprika, dinnye, uborka és egyéb zöldség termesztés. A településen élők vagyoni helyzetét jellemzi a saját tulajdonú ingatlanok, amelyben életvitelszerűen élnek, ezen felül esetleg személygépkocsival rendelkeznek, amely a településről történő kimozdulás lehetőségét biztosítja.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)

és a Möt-vben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A nyilvántartott álláskeresők száma a településen csökkent, ami nagy valószínűséggel az önkormányzat sikeres közfoglalkoztatási pályázatainak, a közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak jelentős számának tudható be és nem a javuló gazdasági helyzetnek. Az álláskereső férfiak száma csökkent, az álláskereső nők száma viszont emelkedett. Ami abból adódik, hogy a közfoglalkoztatás programjai nagyobb számban férfi munkaerőt igényelnek. A regisztrált munkanélküliek korcsoportját vizsgálva az emelkedés nem egyértelműen állapítható meg, mert egyik évben emelkedik, viszont másik évben csökken. Az ingadozás mértéke nem számottevő. Viszont az 56 év feletti korosztályt vizsgálva egyértelműen megállapítható az emelkedő tendencia, amely az ellátás változásából következik 55 év felettiek esetében a foglalkoztatást helyettesítő támogatást felváltja a rendszeres szociális segély, amely esetében a Munkaügyi Központtal nem kötelező együttműködni, továbbá a közfoglalkoztatás körében is jóval kevesebb az ilyen ellátásban részesülők száma.

A nyilvántartott regisztrált munkanélküliek száma a nők esetében növekvő a férfiak esetében viszont csökkenő számot mutat. Ugyanez szűrhető le a 180 napnál régebbi regisztrált munkanélküliek esetében is. Ez azzal magyarázható, hogy az önkormányzat által lebonyolított közfoglalkoztatás területein a férfiak foglalkoztatása nagyobb arányú. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők a 18-29 éves korú lakossághoz képest a nők körében egyértelmű emelkedést mutat, viszont a férfiak esetében ez nem egyértelmű. A pályakezdők körében is levonható az a következtetés, hogy a nők elhelyezkedési lehetősége nehezebb a pályakezdő férfiakéhoz képest.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A település tekintetében a 2001. évi népszámlálási adatokat vizsgálva, az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a 15 év felettiek esetében számottevő, majdnem eléri a 25 %-ot, azaz a lakosság ¼-ed részét. A nemek szerinti összehasonlításban a férfiak száma és aránya jóval kedvezőbb a nőkéhez képest, a nők tekintetében meghaladja a 30 %-ot. Ez a rendkívül kedvezőtlen arány a 2011. évben jelentős javulást mutatna a 2001. évihez képest, mivel az alacsony iskolázottság főképp az idősebb korosztály körében jellemző.

A nyilvántartott álláskeresők számát tekintve, vegyes kép figyelhető meg, csökkenés, majd emelkedés, majd ismét csökkenés. Az iskolai végzettséget vizsgálva az tapasztalható, hogy nagy számú a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, viszont a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma elenyésző. A 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek és a 8 általános végzettségűek számának alakulását nézve nem egyértelmű a növekedés és a csökkentés, mert egyik évben emelkedést, majd a következő évben csökkenést, és a további években ez a tendencia megismétlődik.

2009-től 2011-ig a felnőttoktatásban nem vettek részt az általános iskolai végzettség megszerzése tekintetében a település érintett lakosai.

c) közfoglalkoztatás

A településen a közfoglalkoztatásban résztvevők száma nagymértékben függ az induló közfoglalkoztatási programoktól, hiszen nem minden álláskereső vehet részt a közfoglalkoztatásban, ez a programoktól függ. Az viszont megállapítható 2010 és 2012 között, hogy a 15-64 éves állandó lakossághoz képest a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya növekvő tendenciát mutat, mivel az Önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy minél több munkanélküli részt vegyen a közfoglalkoztatásban, ezzel egyrészt elősegítve a rendszeres munkához való viszony pozitív irányba történő elmozdulását, továbbá a családok nehéz anyagi helyzetének javulását.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A település önkormányzata szoros együttműködés keretében folyamatosan tájékoztatja a fiatalokat a Munkaügyi Központ és más képző szervek által szervezett különféle képzési és továbbképzési lehetőségekről.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az önkormányzat a Munkaügyi Központtal folyamatos kapcsolattartást folytat, annak érdekében, hogy a munkaerő-piaci lehetősége minél hatékonyabban kihasználásra kerüljenek. Ezáltal az önkormányzat minden évben különféle foglalkoztatási programokat, pályázatokat nyújt be és bonyolít le. Már több éve sikeresen kapcsolódott be a kistérségi munka minta projektben, ahol a munkanélküliek foglalkoztatását kívánja elősegíteni, továbbá a helyi értékteremtés lehetőségét megteremteni.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatása minél nagyobb arányú legyen az önkormányzat foglalkoztatási programjában.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzat a foglalkoztatás során messzemenőig kerüli a hátrányos megkülönböztetést.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A településen a nyilvántartott álláskereső számának alakulása nem egyértelmű, mivel egyik évben csökken másik évben viszont növekedést mutat. Ugyanez figyelhető meg az álláskeresői segélyben részesülő nyilvántartott munkanélküliek számának alakulását vizsgálva. Ebből az következtethető, hogy a rövidebb közfoglalkoztatási programokban vesznek részt a munkanélküliek ezáltal a foglalkoztatást követően nem lesznek jogosultak álláskeresői segélyre, hanem valószínű hogy az önkormányzat segélyezési rendszerébe kerülnek vissza. Az álláskeresői járadékra jogosultak száma, aránya növekszik két éven keresztül, azt követően csökken majd megint minimális mértékben emelkedik. A járadékra jogosultak aránya igen alacsony, ez szintén a 3. 1.1. táblához hasonlóan azzal magyarázható, hogy a közfoglalkoztatást követően nem lesznek jogosultak járadékra, hanem tovább folyósításra kerül a szociális ellátásuk az önkormányzatnál. A településen élő munkanélküli lakosság számát figyelembe véve, sokan részesülnek szociális ellátásban, melynek elnevezése az évek folyamán több alkalommal változott, volt RÁT (Rendelkezésre Állási Támogatás. BPJ (Bérpótló Juttatás), majd 2011 szeptemberétől FHT (Foglalkoztatást Helyettesítő Támogatás). Jelenleg az aktív korúak ellátása tekintetében két ellátás különböztethető meg attól függően, hogy az ellátásra jogosult 5 éven belül betölti-e a reá irányadó nyugdíjkorhatárt, ebben az esetben rendszeres szociális segélyre jogosult, amennyiben ennél fiatalabb és az egészségkárosodása nem éri el az 50 %-ot foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

A TeIR rendszerből letöltött adat alapján a lakásállomány csekély mértékben csökkent, a valóságban viszont ennél nagyobb mértékben csökkent, mivel minden évben több ingatlan kerül lebontásra, de az építésügyi hatóságnál nem kerül bejelentésre, ezáltal földhivatalnál a művelési ágváltozás bejegyzése nem történik meg. A településen bérlakás és szociális lakásállomány nincs. Viszont néhány esetről van információnk, ahol a magántulajdonban álló ingatlan bérbeadásra kerül nem hivatalosan.

b) szociális lakhatás

A településen szociális lakhatás biztosítására nincs lehetőség, az Önkormányzat nem rendelkezik szociális bérlakásokkal.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok nincsenek a községben.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatásban részesülő családok száma jelentős, ez abból adódik, hogy számottevő az alacsony jövedelemből élők száma. A lakásfenntartási támogatás jelentős segítség a családok számára, ezáltal a rezsi költségük kevesebb, mivel a villamos energia szolgáltató felé történik a szociális ellátás utalása. Ennek ellenére emelkedik azon családok száma, akik feltöltős villanyórával rendelkeznek, ezek a családok jelentős tartozást halmoztak fel a szolgáltatónál, és a törlesztés a szolgáltatás így biztosított.

f) eladósodottság

A magas munkanélküliség következtében sok család a szociális ellátás mellett más rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik, így főleg a közüzemi szolgáltatók felé adósságot halmoztak fel. Ezért egyre több háztartásra jellemző a feltöltős villanyóra, a gázszolgáltatás kikapcsolása vagy a vezetékes ivóvízszolgáltatást korlátozása. A korábbi években egyre több család a pénzügyi problémáktól hitelt vett fel a lakás megvásárlására, felújítására esetleg áruhitelre vagy éppen az időszakos pénzhiány áthidalására, melyeket korábban nagy nehézség árán, az utóbbi időben pedig képtelen törleszteni. Ezzel akár a saját lakásuk elvesztése is megtörténhet. Az eladósodáshoz a hitelhez történő könnyű hozzáférés, az átgondolatlanlás és az előre nem látható létbizonytalanság, munkanélküliség is hozzájárult.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nagykamarás külterületén csökkenő tendenciát mutat a lakott tanyák száma és lakossága. A közműszolgáltatásokhoz, a közlekedéshez való hozzáférésük biztosítva van. A lakott tanyák jelentős része a településhez viszonylag közel találhatóak.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A két szegregátum a település peremén található, a megközelíthetősége kiépítetlen úton. A közművesítettség, a közszolgáltatáshoz való hozzáférés megoldott és biztosított. A szegregátumban jelentős a lakatlan és elhanyagolt ingatlan.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A szegregátum területén élők túlnyomórésze munkanélküli, az ott élő gyermekek jelentős része halmozottan hátrányos helyzetű.
--

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai
A szegregációval veszélyeztetett területek bővülése várható, az elvándorlás és az elhalálozás miatt.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen egy vegyes háziorvosi szolgálat működik, az alacsony lakosságszám következtében. A lakosság egészségügyi állapota romlik, ezáltal a szűrővizsgálatokra és a prevencióra kellene nagyobb hangsúlyt fektetni. A településen az orvosi ügyeleti ellátást a Kunágotai Központú orvosi ügyelet látja el. A járóbeteg szakellátási feladatokat a gyulai rendelőintézet biztosítja. Nagykamaráson egy fiókgyógyszertár működik, amely munkanapokon napi 4 órában nyújt szolgáltatást. A településen egy védőnő dolgozik. A községben a közgyógyellátásban részesülők aránya csökkenő számot mutat, amely főképpen a méltányossági közgyógyellátás szigorú feltételeiből következik. Az alanyi és a normatív közgyógyellátásban részesülők száma stagnál vagy minimális emelkedést mutat. A településen egyértelműen emelkedő számot mutat az ápolási díjban részesülők száma, amely az időskorúak emelkedő számából és a lakosság egészségügyi állapotának romlásából következik. Ehhez még az is hozzájárul, hogy aki munkanélküli vagy semmiféle ellátásban nem részesül, a hozzátartozó családtag megbetegedése és ápolási szükséglete által ezt az ellátást veszi inkább igénybe, mivel szolgálati időnek minősül ez az ellátási időszak.

b, prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A helyi háziorvosi szolgálat munkatársai a település lakosai számára, akik Syncumárt szednek megszervezi a vérvételt a rendszeres prothrombin szint ellenőrzéséhez, melyet az Önkormányzat kisbusza szállít a gyulai Központi laboratóriumába. A labor az eredményeket interneten keresztül továbbítja a háziorvosnak. Ez a szolgáltatás nagy segítség az érintett lakosság számára, amely főleg az idős korosztályt érinti. Az elmúlt években, évente ortopéd szűrőbuszok is voltak, amelyek a lakosság ilyen jellegű egészségügyi szükségleteik kielégítésében játszottak nagy szerepet. A helyi háziorvosi szolgálat szervezésében volt lehetőség szív és érrendszeri szűrővizsgálatok, bizonyos daganatos betegségek szűrésének elvégzésére is. Az évi egyszeri tüdőszűrés már néhány éve megszűntek a településen. A nők mammográfiai szűrése a járó-betegszakellátás keretében történik. A nőgyógyászati szűrővizsgálatot évente-kétévente a védőnő és az önkormányzat segítségével a gyulai kórház szakemberei közreműködésével biztosítjuk. Jelenleg a magas vérnyomás szűrése biztosított, a háziorvosi vizsgálatokon történő megjelenés alkalmával. Szükség volna olyan komplex szűrővizsgálatok elvégzésére, amelyek minél szélesebb körben érintik a lakosságot.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Jelenleg a településen nem működik fejlesztő ellátás, szolgáltatás. 2008 és 2009-ben fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás működött a helyi Idősek Klubja nappali ellátásán belül, amely nagyszámú megváltozott munkaképességű személy számára biztosított munkát és megélhetést. A finanszírozás pályázati forrásból történt, a 2 évig, majd az önkormányzat sikertelen pályázatát követően megszüntetésre került, forráshiány miatt.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzati fenntartású Napközi Konyha munkanapokon biztosítja a településen a közétkeztetést a gyermekek és az idősek számára egyaránt. Két menüből választhatnak az étkezési szolgáltatást igénybevevők. Diétás menü nem biztosított. A Napközi Konyha törekszik az egészséges táplálkozás szabályainak betartása mellett elkészíteni ételeit. Az Önkormányzat a nyersanyag szükséglet nagy részét biztosítja a Konyha számára a START munka mintaprogram keretében megtermelt konyhakerti növényekkel. A konyha igyekszik szolgáltatásaival népszerűsíteni a helyben megtermelt nyersanyagokat.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az iskolás és óvodáskorú gyermekek számára főleg a helyi tornaterem és annak udvarán lévő kézilabda pálya biztosít szabadidős sport program lehetőségeket. Az önkormányzat tervezi pályázat benyújtásával a

jelenlegi tornaterem korszerűsítését, annak érdekében, hogy minél szélesebb körben elérhetővé váljon a kulturált sportolási lehetőség.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a szociális alapellátásokat már 20 éve a helyi Idősek Klubja látja el. A szociális alapellátások közül az étkeztetés és házi segítségnyújtás, mint kötelezően ellátandó feladat van biztosítva, valamint a nappali ellátás az időskorúak számára, melyet önként vállalt feladatként biztosítja az intézmény. Az intézmény engedélyezett férőhelyeinek száma: házi segítségnyújtás: 27 fő, nappali ellátás: 30 fő. Ezen túl Kistérségi program keretében biztosított a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, jelenleg 31 segélyhívó készülék működik a településen. Az egyre nagyobb számú idős lakosságnak nagy szüksége van a szociális alapellátások biztosítására, igény esetén fejlesztésére, szolgáltatások bővítésére. A településen bentlakásos szociális intézmény nincs.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor nem tapasztalható negatív diszkrimináció. Minden ellátottat egyenlő bánásmódban részesítenek és igyekeznek a szolgáltató a számukra legkedvezőbb ellátási formát biztosítani. Nagy figyelmet fordítanak arra, hogy az egyenlő bánásmód követelményei ne sérüljenek.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális alapellátások közül a nappali ellátást igénybevevő lakosok számára, az Önkormányzat a kisbuszával biztosítja azon ellátottak beszállítását az intézménybe, akik egészségi, fizikális állapotuk miatt másképpen nem tudnák igénybe venni a szolgáltatást.

Az egészségügyi alapellátásban szükség esetén háznál illetve a rendelőben leveszik a vért azon betegtől, akik betegségükből adódóan rendszeres prothrombin ellenőrzésre szorulnak és az Önkormányzat a vért beszállítja a gyulai Kórház Központi laboratóriumába.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A településen minden évben egy alkalommal van közmeghallgatás, amikor tájékoztatást kapnak a község életéről, az ott folyó munkáról, fejlesztési lehetőségekről, és a lakosságnak lehetősége van a véleménynyilvánításra, illetve feltehetik kérdéseiket a helyi Képviselő-testület képviselőinek. Majdnem minden hónapban nyilvános testületi ülésre kerül sor, ahol szintén jelen lehetnek a lakosok és tájékozódhatnak a községben történetektől. A településen évente több közösségi rendezvény, program kerül megszervezésre, a legjelentősebb a mára már hagyománynak számító „Krumplifesztivál”, ahol a falu apraja, nagyja jelen van közös programok, versenyek, főzőverseny kerül megrendezésre, amely igen népszerű, sokan vesznek részt benne. Neves előadók lépnek fel. A szervezők igyekeznek úgy összeállítani a programokat, hogy a gyerekektől az idősekig mindenki megtalálja a számára kedvező programot.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A lakosság körében előfordulnak etnikai konfliktusok, viszont az Önkormányzat, arra törekszik, hogy ezek a konfliktusok elkerülhetők legyenek. A közmunkaprogramokban is részt vesznek romák, akik a többiekkel együtt dolgoznak, itt is előfordulhatnak ritkán konfliktusok, de az együtt töltött idő alatt összeszoknak és tiszteletben tartják egymást. A roma lakosokra jellemző, hogy Ők szegregálják el magukat a többiektől, többnyire zárkóztak, nem nyílnak meg az idegeneknek, nem engednek magukhoz közel szinte senkit, távolságtartóak.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A lakosok közül vannak akiknek van rá lehetőségük és szívesen adományoznak a rászorulóknak számára. Főleg a ruhaadományok jellemzőek. Rászoruló gyermekes családoknak ez nagy segítség. Az önkéntes munka nem annyira jellemző a településen, bár van rá példa az élelmiszerosztások és az évente több alkalommal megszervezett önkéntes véradásokon, ahol korábbi önkormányzati dolgozók és nyugdíjasok önkéntes munkát végeznek. Fontos célkitűzésként szerepel az önkéntes munkaprogramok bővítése, szervezése a község életében. Motiválni szükséges a lakosságot, hogy összefogjanak és önként tegyenek a köz érdekében.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

2010 óta két Nemzetiségi Önkormányzat működik a településen a Roma és a Román nemzetiségi Önkormányzat. A két nemzetiségi és a települési Önkormányzat együttműködése jó. A települési Önkormányzat a Roma lakosság életszínvonalának javítása érdekében a közmunkaprogram keretében nagy jelentőséget tanúsít a romák foglalkoztatásának. Segíteni kíván abban a roma lakosságnak, hogy lehetőségük legyen a munkavállalásra, hogy rendszeres jövedelemmel rendelkezzenek, megélhetésük biztosítva legyen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Aluliskolázottság jellemzi a település lakosságát a 2001. évi népszámlálási adatokat vizsgálva a 15 év felettiek esetében 24,6 %, a nők tekintetében még rosszabb az átlag meghaladja a 30 %-ot. A regisztrált munkanélkülieket vizsgálva 2008-tól 2011-ig vizsgálva jelentős javulást mutat.	Jogszabályi háttér erősítése, képzési és átképzési lehetőség biztosítása
Munkanélküliség a településen jelentős számú a nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 éves lakónépességhez képest meghaladja a 22 %-ot	Munkahelyteremtés, annak elősegítését célzó programok
A helyi viszonyokat ismerve a romák alkalmazkodása és beilleszkedése nehézkes.	Közös kulturális programok szervezése, különféle kultúrák és hagyományok megismertetését szolgáló programok
A nem megfelelő szociális és anyagi körülmények miatt a lakosság egészségügyi állapota romlik.	Egészséges életmódra nevelés, prevenció, szűrés, egészségügyi alapellátás fejlesztése
A helyi viszonyok alapján a település két periferiáján meglévő szegregátum.	infrastruktúra fejlesztése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A 18 év alatti népességszáma csökkenő tendenciát mutat, amely magyarázható a fiatalok elvándorlásával továbbá a gyermekvállalás csökkenésével. Viszont a kk. számának csökkenésével ellentétben növekvő tendenciát mutat a védelembe vett gyermekek száma, ez a családok helytelen életvezetése, deviáns viselkedéseikre, valamint a munkanélküliségre és a kilátástalan helyzetükre vezethető vissza. A védelembe vett gyermekek között vannak akik 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai hiányzások miatt kerültek védelembe, mivel a jogszabály az iskoláztatási támogatás természetben történő folyósítása mellett a védelembe vételt is előírta a 18 év alatti gyermekek esetében. A védelembe vett gyerekek száma lényegesen több, mint a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma. A védelembe vett gyermekek között a többség 2 éven túl van védelemben, ami arra utal, hogy a szülők önállóan nem, csak segítséggel képesek a gyermekeikről gondoskodni. Ami egyrészt a szülők nem megfelelő szocializációjára, másrészt a komoly életvezetési problémáikra vezethető vissza. A cél mindenképpen a családoknak segíteni megbirkózni a mindennapi nehézségekkel és segíteni őket a gyermeknevelésben is, hogy a gyermekek a családjukban nevelkedhessenek. Nagyon fontos feladat az életvezetési tanácsadás a veszélyeztetett családok számára, hogy önállóan megtudják oldani a felmerülő problémáikat. A községben igen magas a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, amit az óvodai és az iskolai adatok támasztanak alá. Az óvodában a hátrányos helyzetű gyermekek aránya 82%, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya 43%. Az általános iskolai adatokat is figyelembe véve a hátrányos helyzetű gyermekek aránya 85%, a halmozottan hátrányos helyzetűekké 41%. Fogyatékkal élő gyermekek számára vonatkozó adat nem áll rendelkezésre. A helyi általános iskolában az integrált iskolai oktatásnak köszönhetően tudják fogadni az ilyen gyermekeket. Van egy kislány, aki veleszületett súlyos mozgásszervi fogyatékoságban szenved kerekesszéssel közlekedik és a helyi általános iskolába jár, a szülők saját személygépkocsival szállítják őt az iskolába. A korábbi években Budapestre járt iskolába. Nagy probléma, hogy a Támogató szolgálat 2011-től nem működik a településen, ami a fogyatékkal élők számára nagy segítség lenne a mindennapi életvitelükben.

A településen élő családok összetétele változó, sajnos sok a csonka család, a gyermekét egyedül nevelő szülő, amely igen nehéz megélhetési körülményeket jelent a család tagjai számára. A családok közül egyre többen küzdenek anyagi gondokkal, nem tudják fizetni az alapvető lakásfenntartási költségeket, víz, villany, gáz. A családok szociális körülményei változóak, vannak akik jobb és vannak akik nehezebb körülmények között élnek. Sokan vannak, akik szociális ellátásokból illetve a gyermekek után járó ellátásokból élnek, nekik a mindennapi megélhetés komoly problémát jelent. Az Önkormányzat ezen családok számára igyekszik segítséget nyújtani, lakásfenntartási támogatás a rezszi költségek csökkentésére, ingyenes gyermekétkeztetés, ingyenes tankönyv biztosítása, így a családok kiadásai jelentősen csökkennek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A mellékletben feltüntetett számadatok egyértelműen tükrözik, hogy igen magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a településen, amely szoros összefüggésben van a nagymértékű munkanélküliséggel. A kiskorú gyermeket nevelő családok alacsony jövedelemmel rendelkeznek, így jogosultakká válnak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. Viszont sok gyermek van a településen aki olyan családban nevelkedik, akik mélyszegénységben élnek, így az ingyenes gyermekétkeztetés, ingyenes tankönyvellátás és az egyéb kedvezmények nagy segítséget jelentenek ezen családok számára.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A nyári szünidő alatt a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma segítségével a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő 0-18 éves korosztály számára biztosított az Önkormányzat ingyenes meleg étkeztetést. Ebben **135** fő gyermek vett részt 2012. évben.

A középiskolai és felsőfokú tanulmányokat folytatók részére beiskolázási segély (középiskolás esetén 4.000,- Ft/fő, felsőfokú esetén 6.000,- Ft/fő, speciális nevelési igényű nem helyi iskolás esetén melynek összege 3.000,- Ft/fő

Az óvodáztatási támogatás célja a rendszeres óvodába járás segítése. Óvodáztatási támogatásra való jogosultság akkor lehet megállapítani, ha a szülő a gyermekét annak az évnek az utolsó napjáig beírta

óvodába, amelyben a gyermek a negyedik életévét betöltötte, és gondoskodik annak rendszeres óvodába járásáról.

Tankönyvtámogatás: A helyi általános iskolás gyermekeknek ingyenes tankönyv biztosítása. A képviselő - testület további támogatással segíti a felsőfokú tanulmányokat folytató tanulókat a BURSA Hungarica ösztöndíj rendszerhez történő csatlakozással, az önkormányzat által biztosított támogatás összege 4.000,- Ft/hó/fő.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A kedvezményes iskolai étkezésben résztvevők körében az ingyenes étkezésben résztvevő gyermekek száma növekvő tendenciát mutat, amely arra utal, hogy nagyszámú a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma. Ezeknél a családoknál alacsony az egy főre jutó jövedelem, a szülők többsége munkanélküli. A nyári étkeztetésben részesülő gyermekek száma az elmúlt öt évben több mint a duplájára emelkedett. Az 50 % mértékű kedvezményben részesülő gyermekek számában az elmúlt öt évben csökkenés tapasztalható.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Nagykamaráson nem tartózkodik magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek száma az ott élő lakosságszámhoz képest jelentős, ezen belül minden gyermek hátrányos helyzetű, 90 %-ot meghaladja a halmozottan hátrányos helyzetűek száma. A településen a védelembevett és veszélyeztetett gyermekek jelentős része ezen a területen él, amely főként a munkanélküliségre és a szülők életvezetési problémáira vezethető vissza.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői álláshely jelenleg betöltött Nagykamaráson, az elmúlt években a védőnő részmunkaidőben volt foglalkoztatva. Hetente két alkalommal járt át a településre, máshol is látott el védőnői feladatokat. Jelenleg főállásban van foglalkoztatva, így folyamatos a védőnői szolgáltatás biztosítása. A településen igen alacsony a születések száma, ezen gyermekek többsége is a hátrányos helyzetű családoknál születik. Fontos a fokozott odafigyelés a védőnő részéről. A fiatalok nagy százaléka elvándorol a községből ami főként a nagy munkanélküliségre vezethető vissza, jellemző, hogy sokan külföldön vállalnak munkát a jobb megélhetés reményében. Nagyon fontos célkitűzés a helyi munkahelyteremtés, a fiatalok elvándorlásának megakadályozása céljából. A védőnő részt vesz az iskolai szűrővizsgálatokon, amit az iskolaorvossal közösen végeznek el. Az óvodában, iskolában tisztasági szűrővizsgálatokat is ellát, ami szintén fontos feladat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Helyileg egy vegyes háziorvosi körzet van a településen, a háziorvos a gyermekeket és a felnőtt korú lakosságot egyaránt ellátja. Külön gyermekorvos nincs. Vannak szülők, akik közeli városokban lévő gyermekorvoshoz, vagy szomszéd települések háziorvosához hordják gyermeküket, hiszen erre a szabad orvosválasztás miatt lehetőségük van. A gyermekek többségét azonban a helyi háziorvos látja el. A gyermekek szakellátásáról a gyulai Gyermekkorház gondoskodik.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztályba tartozó gyermekeknél viszonylag kis számban, de vannak speciális ellátásra szoruló gyerekek. Az óvodában gyógypedagógus foglalkozik ezekkel a gyermekekkel, hogy a számukra legoptimálisabb fejlesztésben részesüljenek.

d) gyermekjóléti alapellátás

Nagykamaráson működik Gyermekjóléti Szolgálat, ahol két fő részfoglalkozású családgondozó látja el a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat. Viszonylag sok a védelembe vett és a veszélyeztetett gyermek a községben. Sok család él igen nehéz szociális körülmények között, és vannak akik életvezetési problémáik miatt nem tudják egyedül megoldani problémáikat, segítségre szorúlnak. Ezen családoknál a családgondozó fokozott figyelmet fordít a gyermekekre és lehetőségeihez mérten támogatja a családot.

e) gyermekvédelem

A védelembe vett gyermekek családjával intenzív a kapcsolattartás, a családgondozó rendszeresen tartja a kapcsolatot és látogatja a családot. A védelembe vett gyermekek többsége már két éven túl van védelembe, a családgondozó igyekszik mindenben támogatni a családot, hogy a problémáikat megoldják és a gyermek a családban tudjon nevelkedni.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben lévő családok esetében a családgondozó a probléma jellegétől függően felveszi a kapcsolatot a megfelelő szervvel és ezáltal támogatja, segíti a krízisben lévőket. A jelzőrendszernek jelentős szerepe van a krízishelyzetek feltárásában, mert sajnos gyakran a krízisben lévő családok nem kérnek, nem mernek segítséget kérni, ami igen súlyos következményekhez vezethet.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A sport és szabadidős programok szervezésében és lebonyolításában főként a helyi közoktatási intézmények, óvoda, iskola játszanak fontos szerepet. Természetesen az Önkormányzat lehetőségeihez mérten igyekszik szabadidős, szünidős programokat szervezni. A nyári szünidőben biztosítja a gyermekek felügyeletét és a szabadidő hasznos eltöltésére szolgáló programokat, azon gyermekek számára, akiknek a szülők nem tudják más módon megoldani a felügyeletet.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetést a helyi napközi konyha biztosítja a település gyermekei számára hétköznapokon. A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számára az étkezés ingyenes ha a gyermek igénybe veszi a napi egyszeri meleg ételt, ebédet. A nyári ingyenes étkezés is biztosított ezen gyermekek számára, ami a szülőknek igen nagy segítség, hiszen igen sok család él nehéz anyagi körülmények között és komoly gondot jelent számára a gyermekének a napi egyszeri meleg étel biztosítása. A helyi általános iskolás gyermekek ingyenesen kapják meg a tankönyveiket, ami szinten nagy segítség a szülőknek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A hátrányos megkülönböztetés nem jellemző a szolgáltatások biztosításakor.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A gyermekek esetében a nyári kedvezményes táborozás biztosítása. A nyári szünidőben a gyermekfelügyelet, programok biztosítása.

A gyermekek ingyenes szállítása az önkormányzat kisbuszával a különböző tanulmányi és sportversenyekre. A tanulók úszásoktatásához önkormányzati támogatás, annak érdekében, hogy a gyermekek esélyegyenlőségét javítsuk.

A egészségügyben a háziorvosi szolgálat által biztosított helyi vérvétel a vér laborba történő szállítása az Önkormányzati kisbusszal a véralvadást gátló kezelésben részesülő lakosok számára.

Az idősellátásban a nappali ellátásba részesülők személyi szállítása az intézménybe szintén az Önkormányzati kisbusszal.

A helyi intézmények akadálymentesítése, hogy a fogyatékkal élők is igénybe tudják venni a helyi szolgáltatókat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A községben az érintett gyermekek óvodai, iskolai ellátása biztosított. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre a közoktatási intézményekben fokozottan odafigyelnek a pedagógusok, és észrevételeiket továbbítják a gyermekjóléti szolgálat felé, amely felkeresi ezen családokat és lehetőségeihez mértén segítséget, támogatást nyújt számukra. Az iskolában a délután 2 napközis csoport működik, annak érdekében hogy a tanulók délutáni felügyelete és a másnapra történő felkészítéséhez szükséges segítség biztosítva legyen.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A közoktatási intézményekben a fejlesztő és gyógypedagógiai feladatokat 1 fő fejlesztő pedagógus látja el. Felméri a gyermekeket és szükség esetén nevelési Tanácsadóba irányítja őket a szülővel történt egyeztetést követően, az ott javasolt foglalkoztatásban részesíti a gyermekeket, amennyiben szükségük van fejlesztésre. Sajnos az iskolában iskolapszichológus és szociális munkás, ifjúságvédelmi felelős nincs foglalkoztatva, amelyre nagy szükség lenne. Korábban 2 éven keresztül a TÁMOP pályázati programban volt lehetőség pszichológus alkalmazására, aki havonta járt ki a településre és foglalkozott a gyermekekkel egyéni és csoportos foglalkozás keretében. Jelenleg a magatartászavarral és mentális problémákkal küzdő gyermekek Pszichológiai tanácsadóiban illetve szakrendelésen gyermekpszichológusnál kapják meg a számukra megfelelő támogatást és segítséget.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

A helyi intézményeken belül és között nem jellemző a szegregáció. Az integrált iskolának köszönhetően az egészséges gyermekek szembesülnek a fogyatékkal élő gyermekek napi problémáival, és támaszt, segítséget nyújtanak nekik a napi feladatokban. Látják, szembesülnek vele, így tapasztalják, megértik és elfogadják a fogyatékkal élőket. Az a jellemző, hogy a gyermekek toleránsabbak ezen társaikkal szemben, mint a felnőttek.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskolai kompetenciamérési adatok vegyes képet mutatnak az országos adatokkal összehasonlítva, túlnyomórészt az országos átlagtól történő elmaradás a jellemző, bár kismértékben. Ez az eredmény a jelentős számú hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy számát nézve, elfogadható, de mindenképpen ezen eredmény javításán kell fáradozni.

Az iskolai adatok alapján látható, hogy a tanulók többsége inkább Gimnáziumba, valamint szakiskolába tanul tovább, a szakközépiskolába továbbtanulók aránya lényegesen alacsonyabb. A Gimnáziumba továbbtanulók száma az országos adatokkal összehasonlítva magasabb. A szakközépiskolába továbbtanulók esetében az országoshoz képest lényegesen alacsonyabb, a szakiskolába továbbtanulók aránya közel egyező az országos adatokkal. Az is látható, hogy a továbbtanuló HHH tanulók inkább szakiskolában tanulnak tovább, kevesen mennek Gimnáziumba, vagy szakközépiskolába. Viszont sajnálatosan tapasztalható az is, hogy vannak tanulók, akik a 8 általános befejezése után nem tanulnak tovább.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Hátránykompenzáló programként szerepelt a korábbi években a táborozás biztosítása, amely hatalmas élmény volt a hátrányos helyzetű gyermekek számára, olyan helyekre jutottak el, ahová a szülők nehéz anyagi és szociális helyzetük miatt nem tudnak eljutni. Ezek a táborozások sikeresek és népszerűek voltak a gyermekek körében. További célkitűzéseink egyike, ilyen programok, táborok biztosítása. Az intézményben alapfokú művészetoktatás működik, ingyenesen társastáncot oktatnak a gyermekeknek, az órarendbe építve. Már az alsó tagozatosok körében elkezdődik az oktatás, így a gyermekek úgy kerülnek ki az általános iskolából, hogy az alapvető társastáncformákat elsajátították. 2010.08.01-től 2012. 07.31-ig az önkormányzat sikeres TÁMOP pályázat keretében több helyi programot, foglalkozást biztosított folyamatosan (pl: kézműves, tán, zsne, ECDL tanfolyam, irodalom, pszichológus különféle előadások stb) éppen a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének növelése érdekében és több olyan programot biztosított amely a gyermekek látókörének, műveltségének és ismereteinek bővítését szolgálta, ezek: színházlátogatások, erdei tábor stb. Ezen programok folytatása indokolt volna.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekszegénység, amely a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők magas számából szűrhető le 2012. évben 212 fő részesült ilyen ellátásban.	Munkahelyteremtés a szülők számára, a gyerekek részére táborozás, programok biztosítása
A településen a védelembe vett és a veszélyeztetett gyermekek szám igen magas, sőt néhány gyermek esetében több éven át fennáll, amely egyrészt a nehéz anyagi körülményekre, a szülői elhanyagolásra, valamint a szülők nem megfelelő életvezetésére vezethető vissza.	Életvezetési tanácsadás, közös programok szervezése
Az általános iskolai kompetenciamérési adatok az országos átlag alatti adatokat mutatnak.	A tehetséggondozás erősítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkaképes korú, a foglalkoztatott nők száma a férfiak számához viszonyítva minden évben magasabb. Mindkét nem esetében a foglalkoztatottak száma magasabb a munkanélküliekhez képest, amely főként az Önkormányzat által szervezett közmunkaprogramnak köszönhető. A közmunkaprogramok és közfoglalkoztatások a foglalkoztatás helyzetét rövid időre oldják meg, hiszen a munkahely hosszabb távon nem biztosított. A helyi munkahelyteremtés fontos célkitűzése az Önkormányzatnak, ehhez évek óta keresi a lehetőséget egyenlőre nem sok sikerrel. Az adatokból az szűrhető le, hogy a munkanélküliek között nagyobb számban vannak a férfiak, mint a nők. A legutolsó év adatai alapján ez a szám a nők irányába mozdult el.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Jelenleg folyamatban van a településen egy mezőgazdasági képzési program pályázati forrásból, itt oktatásban is részt vesznek a foglalkoztatottak, heti egy alkalommal, a többi napokon gyakorlatként a mezőgazdaságban dolgoznak a résztvevők. Főleg konyhakerti növényeket termesztenek, melyek nagy részét a helyi napközi konyha használja fel, a többi értékesítésre kerül. A programban nők és férfiak egyaránt részt vesznek. A mezőgazdasági projektben a nők részvételi aránya magasabb a férfiakéhoz képest, viszont más közfoglalkoztatási projektek esetében ez az arány a férfiak javára mozdul el.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A településünkön magas a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező nők száma, amely a hátrányos helyzetű gyermekek számaiból is leszűrhető. Így az alacsony iskolázottság helyi szinten is elmondható, amely nagymértékben rontja a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélyeit.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők hátrányos megkülönböztetéshez a foglalkoztatás terén nem sikerült konkrét adatokat gyűjteni, és alátámasztani, viszont ismert a munkahelyeken előforduló hátrányos megkülönböztetés a nőkkal szemben. Ez a megkülönböztetés a kiskorú gyermeket nevelő egyedülálló anyukák esetében tovább fokozódik. A helyi közfoglalkoztatásban foglalkoztatott nők esetében nem jellemző a hátrányos megkülönböztetés, az Önkormányzat minden nőt egyenlő eséllyel foglalkoztat, függetlenül attól, hogy gyermeket nevel vagy sem, ezt fontosnak tartja. Ez a jelenség főleg a vállalkozásoknál figyelhető meg.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen nem működik sem bölcsőde, sem családi napközi, az anyukák otthon vannak gyermekeikkel, ez is szoros összefüggésben van a nagyszámú munkanélküliséggel, amíg lehet az édesanyák GYES - en GYET - en vannak otthon a gyermekekkel, hiszen így van ellátásuk és emellett gondoskodhatnak gyermekeikről is.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A községben jelenleg van főállású védőnő, korábbi években helyettesítéssel volt megoldva ez a feladat, hetente két alkalommal járt ki a településre a védőnő. Minden héten egy alkalommal van tanácsadás, amikor a háziorvos és a védőnő fogadja a kismamákat a csecsemőket és az anyukákat. A védőnő rendszeresen tartja a kapcsolatot a családokkal, hasznos tanácsokkal látja el őket. A védőnő napi 8 órában áll rendelkezésre a célcsoport számára. Rendszeresen végez óvodai, iskolai szűrő és tisztasági vizsgálatokat.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket ért erőszakról, családon belüli erőszakról nem áll rendelkezésünkre számadat. A 2011 évre vonatkozóan a Gyermekjóléti Szolgálattól kapott információ szerint volt egy anyuka két kiskorú gyermekével, aki anyaothtoni elhelyezésben kérte a szolgálat segítségét az apa agresszív viselkedése miatt, melyet az anyukával szemben tanúsított. Vélelmezhetően több bántalmazott nő van a településen, akik nem kérnek segítséget egyrészt mert szégyelli másrészt mert fél a következményektől, ezért az érintettek némán tűnnek és nem beszélnek róla. Gyakran már csak akkor kerülnek az igazságszolgáltatás intézkedési körébe az ügyek és az elkövetők, amikor már nagy a baj vagy tragédia következik be. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a felvilágosításra, tájékoztatásra, az információnyújtásra. Az érintett nőknek alapvető az anonimitás megtartása, amelyet minden eszközzel segíteni kell.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Településünkön nincs anyaotthon alacsony lélekszámú település lévén, 50 km-es körzetben már elérhető. A gyakorlati tapasztalat az támassza alá, hogy a segítséget kérő anyukák az anyaotthoni elhelyezés kérés esetén minél távolabb eső intézményben érzik magukat biztonságban, abból a megfontolásból, hogy a társuk vagy férjük ne találjon rájuk. Anyaotthoni szolgáltatást általában a társuk agresszív viselkedése miatt kérnek a nők. Természetesen a gyakorlatban az ilyen esetekben történő anyaotthoni elhelyezéseknél a teljes diszkréció jellemző, semmilyen információ nem kerül ki a segítséget kérő anya és a gyermekek hollétéről. Családok átmeneti otthona szintén 50 km-es körzetben belül elérhető, annak érdekében, hogy a krízishelyzetbe került családok számára segítséget nyújtsanak. A Gyermekjóléti Szolgálatról kapott információk alapján ilyen jellegű elhelyezésre az elmúlt években nem került sor.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi Képviselő testület tagjainak nemek szerinti összetételét vizsgálva a férfiak nagyobb arányban vannak jelen a helyi közéletben, mint a nők, ami ebben az esetben is a nők esélyegyenlőtlenségére hívja fel a figyelmet. Az Önkormányzat és intézményeinek dolgozói többségében nők. A településen működő civil szervezeteket számbavéve viszont az tapasztalható, hogy a többségük férfi pl: Polgárőrség, Horgászegyesület, Vadásztársaság.) A közéleti szereplők tehát nagy százalékban férfiakból tevődnek össze.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen a munkanélküli nők száma jelentős.	Munkahelyteremtés. Képzések, átképzések
A településen a családon belüli erőszak meglévő probléma, egyelőre az érintettek nem fordulnak segítségért.	Információnyújtás, csoport terápia
A gyermeket nevelő nők munkaerő-piaci esélye akadályozott.	Családbarát munkahely, gyermekmegőrzés feltételeinek megteremtése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A település összlakosságához viszonyítva magas a nyugdíjasok száma. A nők aránya a férfiakéhoz képest itt is magasabb. A települést jellemzi az elöregedés, a népesség fogyás, az alacsony születésszám és a magas halálozási arány. A szociális körülmények nem érték el a megyei átlagot. Az idősek számát, nemek szerinti összehasonlítását nézve nagyszámú az egyedülálló főleg nők száma, akik családjuktól távol, koruk, egészségi állapotuk miatt segítségre szorulnak. Az Önkormányzat nagy hangsúlyt helyez az idősek ellátására. A szociális alapellátást az idősek klubja (korábban az ÖNO) biztosítja a település lakossága számára, 1993 óta. Komoly gondot jelent az idősek életében a magány, a társ elvesztése, sokan elmagányosodnak, izolálódnak. A gyerekeik elköltöznek a településről, a távolság miatt csak ritkán tudják meglátogatni szüleiket. A generációk eltávolodnak egymástól.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A regisztrált munkanélküliek számát figyelembe véve jelentős az 55 év feletti munkanélküliek száma. Az 55 év feletti nehezebben találnak munkát, mint a fiatalabb korosztály. Sajnos a legtöbb munkahelyen érvényesül velük szemben is a negatív diszkrimináció. Számukra az egyik átmeneti lehetőséget a munkavállalás tekintetében a közmunkaprogramok jelentik, amelyre nagy hangsúlyt kell fektetni. A településen élő 62 év feletti korcsoport tekintetében az a jellemző, hogy a hosszú éveken át végzett nehéz fizikai munka következtében egészségi állapotuk sokat romlott, így foglalkoztatásban nem tudnak részt venni. Ilyen jellegű munkalehetőség nincs is a településen.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A tevékeny idős kor biztosítása érdekében nem működik, semmilyen program a településen. Az a jellemző, hogy azok az idős emberek, akik aktívak otthon a saját lakókörnyezetükben, kertjükben tevékenykednek, mezőgazdasági munkákat végeznek természetesen fizikai erőnlétükhöz mérten.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs foglalkoztatás.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi alapellátásáról a helyi házi orvosi szolgálat munkatársai gondoskodnak. A szolgálat azon betegeknek is folyamatos szolgáltatást nyújt, akik betegségük következtében nem képesek a rendelőben megjelenni. Az alapfeladatok mellett főképp az idős lakosság számára biztosított a prothrombin szint ellenőrzése, helyben történő vérvétellel. Az Önkormányzat gondoskodik a levett vér gyulai Laborba történő beszállításáról.

Az Idősek klubja biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat a településen. Szolgáltatásai között szerepel a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, önként vállalt feladat a nappali ellátás idős korúak részére, kistérségi keretek között működik a jelzőrendszeri házi segítségnyújtás, Medgyesegyháza a gesztor település. Az intézmény a tevékenységi köreit fokozatosan bővíti, hogy az érintett lakosság igényeit, szükségleteit ki tudja elégíteni.

A korábbi évekhez képest a nappali ellátásban részesülő idős korúak száma csökkenő tendenciát mutat, amely arra vezethető vissza, hogy 2009 év végéig a helyi Idősek Klubja keretében működött a fejlesztő foglalkoztatás és a foglalkoztatás résztvevőinek jelentős része nappali ellátásban is részesült. Az idősek ellátáshoz történő elérését segíti az, hogy a nappali ellátást igénybevevők beszállításáról az Önkormányzat gondoskodik. A cél, hogy minél többen igénybe vegyék a nappali ellátást, mert sok a magányosan élő idős a településen, az izoláció veszélye fennáll. A településen a szociális alapellátások biztosítva vannak.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Két nyugdíjas klub is működik a településen, amely főként szabadidős tevékenységeket biztosít tagjai számára. Ők szerveznek buszos kirándulásokat színházba, fürdőbe és különféle találkozókat, bálakat. A helyi Művelődési házban Könyvtár működik, amely rendelkezésre áll az érdeklődő nyugdíjasok számára is.

Az Önkormányzat szervezésében volt lehetőség színházi előadás megtekintésére helyben, melyet főleg pályázati forrásból finanszíroztak. Az idősek számára a kulturális és közművelődési szolgáltatás elérhető.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártassága nem jellemző, a tapasztalatok szerint ez főleg a fiatalabb korosztály érdeklődési körébe tartozó elfoglaltság. A település könyvtárában elérhető mindenki számára az internetezés lehetősége.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A település programjai általában minden korosztályt érintenek. Az időseket megmozgató programok túlnyomórészt a nyugdíjasklub szervezésében kerülnek megrendezésre, lebonyolításra. Az idősek klubja dolgozói minden évben az idősek napján és a karácsonykor műsorral köszönti az időseket.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idős lakosság aránya jelentős az összlakossághoz képest, ezáltal az elmagányosodás és izoláció veszélyezteti a célcsoportot.	Személyes megkeresés, információnyújtás, szociális alapszolgáltatás fejlesztése, a szakellátáshoz jutás elősegítése
Helyi szinten jellemző a generációk közötti eltávolodás.	Közös programok szervezése
Az időskorúak egészségügyi és fizikális állapotának romlása.	Szociális alapellátás bővítése a szükségletekhez igazodva
A lakosság szám folyamatosan csökken, ezen belül az idősebb korosztály aránya növekvő. A fiatalok elvándorlása jellemző.	Munkahelyteremtés, a fiatalok helybentartása, családalapítás.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A megváltozott munkaképességű személyek száma emelkedik. Ami főként a lakosság körében a nehéz fizikai munkára és a stresszre vezethető vissza, amit a munkanélküliségből eredő létbizonytalanság idéz elő. A település lakosságának az elsődleges megélhetést a mezőgazdaság jelentette, főleg a korábbi években, de még ma is jellemző. A nehéz fizikai munkavégzés viszont károsan befolyásolja az egészségi állapotot. A fogyatékos személyek számára vonatkozó adat nem áll rendelkezésünkre.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Korábban 2008-2009-ben a településen az idősek klubja nappali ellátásán belül működött fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás pályázati program keretében, amely nagy segítség volt a megváltozott munkaképességű lakosok számára. A községben fogyatékos személyek nem vesznek részt közfoglalkoztatásban.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás időtartalma alatt nem volt hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A községben nem működik fogyatékosok nappali ellátása, de természetesen az idősek nappali ellátásában vannak olyan ellátottak, akik fogyatékos személyek. Az intézmény fizikai akadálymentesítése megtörtént az épületen belül is, annak érdekében, hogy a fogyatékos emberek is egyenlő eséllyel tudják igénybe venni a helyi alapszolgáltatást. Az idősek klubja nappali ellátásán túl a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is biztosítva van a fogyatékos személyek számára. Problémát jelent a településen, hogy a Támogató Szolgálat szolgáltatása már nem elérhető a fogyatékkal élő lakosok számára. 2008-tól 2011-ig társulási formában működött támogató szolgálat (főleg a személyi szállítást vették igénybe a helyi fogyatékos személyek.) Sajnos 2012-től a társulás nem nyerte meg a pályázatot, így ez a szolgáltatás megszüntetésre került. A támogató szolgálat létrehozása működtetése valamilyen formában segítséget jelentene a fogyatékos személyeknek, a távolabbi településeken elérhető speciális szolgáltatások elérése céljából.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Erre vonatkozóan semmiféle adat nem áll rendelkezésre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények, épületek nagy része fizikai akadálymentesítésre kerültek. Erre az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektet, fontos, hogy a fogyatékkal élő lakosok egyenlő eséllyel tudjanak szolgáltatást igénybe venni, ügyet intézni. Vannak még elvégzésre váró feladatok ezen a téren, de a pályázati lehetőségekhez mérten igyekeznek az Önkormányzat pótolni a hiányosságokat.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokat nyújtó épületek túlnyomórésze fizikai akadálymentesítésre kerültek, az információs és kommunikációs akadálymentesítése egyik közintézményben sem történt meg. A lakóépületek és a szolgáltató épületek csekély arányban akadálymentesek.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A település főbb foglalkoztatói az Önkormányzat és a helyi vállalkozók. Az Önkormányzat fenntartásában lévő középületek fizikai akadálymentesítése megtörtént. A helyi vállalkozásoknál nem jellemző az akadálymentesítés, így a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége kevésbé biztosított ezen a területen.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés a járdák, parkok akadálymentesítése nem biztosított. Leggyakrabban a fogyatékos személynek a legnagyobb problémát az jelenti, hogy nem tud az otthonából eljutni a közintézményekbe, illetve kereskedelmi egységbe. Sokan a kézi vagy az elektromos kerekesszékekkel a járdaszegélyek, a járdák egyenetlensége, a kátyús utak miatt nem tudnak akadálymentesen közlekedni.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A községben nincs a fogyatékos személyek számára külön nappali ellátás, ellátásuk az Idősek Klubjában biztosított. A többi szociális alapellátást is igénybe tudják venni. A Támogató szolgálaton belül főleg a személyi szállítás szolgáltatás hiányzik a helyi fogyatékos személyek számára. A településen a mozgásszervi fogyatékosok vannak nagyobb számban. Korábban a szakrendelésekre kontroll vizsgálatra is a Támogató szolgálat speciális autója szállította a fogyatékos személyeket, jelenleg ezt a feladatot a betegszállító autó végzi. Viszont ezek az autók nem speciálisan kialakított autók, így a szállítás problémát jelent az érintettek számára.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A háziorvosi szolgálat munkatársai által felvállalt vérvétel, az önkormányzat által biztosított vér beszállítása, az adatok neten történő rendelkezésre állása segítség az érintett betegek számára. Hátránypótló juttatások biztosítása nem megoldott a településen, mivel még az alapvető személyi szállításra sem sikerült megoldást találni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékos személyek számára a vidéken elérhető szolgáltatások hozzáférése akadályozott, főleg a személyszállítás területén.	Támogató Szolgálat
A településen a közintézmények részben akadálymentesítettek. A közterületek és a szolgáltatási szektor esetében még rosszabb a helyzet.	Közterületek és közintézmények akadálymentesítése, pályázati forrásokból
Helyben korábban szociális foglalkoztató működött, ennek hiánya jelentős problémát jelent a célcsoport számára mind anyagi mind mentális szempontból.	Szociális foglalkoztatás
A településen van olyan fogyatékos gyermek aki komplex fejlesztésre szorulna, ez helyben nem biztosított.	Szakemberek kiszállással történő biztosítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for - profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen két nemzetiségi önkormányzat működik, továbbá jelen van az egyházi szervezet és több civil szervezet is. A települési és a nemzetiségi önkormányzat együttműködését az önkormányzati és a nemzetiségi törvény is deklarálja. Az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködése főleg különféle

rendezvények lebonyolításában, megszervezésében és a pályázatok partnerségi együttműködésén alapulva kerülnek benyújtásra.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat és a térségi, területi társulásokkal való együttműködés főleg a törvényben megfogalmazott kötelező feladatok továbbá nagyobb projektek együttesen történő megvalósításában nyilvánul meg.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatok kis település lévén, folyamatos kapcsolattartást építettek ki az adott nemzetiséghez tartozó lakosokkal. Különböző programjaikkal próbálják a célcsoport tagjait is bevonni az általuk szervezett programokba.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezet célcsoporttal történő együttműködése a civil szervezet tevékenységéhez kapcsolódóan vegyes képet mutat. Nyilván a nyugdíjasklubok kiemelten az idős és fogyatékos személyekkel tartanak szoros kapcsolatot, és szerveznek részükre különböző programokat a tartalmas együttlét, a kulturált szórakozás reményében. A helyi közalapítvány főleg a gyermekek részére jelent támogatást, hiszen a segítségre szoruló gyermekeket támogatja, akár táborozás akár valamilyen program megvalósításának sikeres lebonyolításához. A polgárőrség a közbiztonságot segíti elő a településen, amely főképp az idős lakosság számára jelentős.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi vállalkozások különböző adományokkal segítik a célcsoportokat és a településen megrendezett programokat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel

<p>Romák és/vagy mélyszegénységben élők</p>	<p>Aluliskolázottság jellemzi a település lakosságát a 2001. évi népszámlálási adatokat vizsgálva a 15 év felettek esetében 24,6 %, a nők tekintetében még rosszabb az átlag meghaladja a 30 %-ot. A regisztrált munkanélkülieket vizsgálva 2008-tól 2011-ig vizsgálva jelentős javulást mutat.</p> <p>Munkanélküliség, a településen jelentős számú a nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 éves lakónépességhez képest meghaladja a 22%-ot</p> <p>A helyi viszonyokat ismerve a romák alkalmazkodása és beilleszkedése nehézkes.</p> <p>A nem megfelelő szociális és anyagi körülmények miatt a lakosság egészségügyi állapota romlik</p> <p>A helyi viszonyok alapján a település két perifériáján meglévő szegregátum</p>	<p>Jogsabályi háttér erősítése, képzési és átképzési lehetőség biztosítása</p> <p>Munkahelyteremtés, annak elősegítését célzó programok.</p> <p>Közös kulturális programok szervezése, különféle kultúrák és hagyományok megismertetését szolgáló programok.</p> <p>Egészséges életmódra nevelés,prevenció, szűrés,egészségügyi alapellátás fejlesztése</p> <p>Infrastruktúra fejlesztése</p>
<p>Gyermekek</p>	<p>Gyermekszegénység, amely a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők magas számából szűrhető le 2012 évben 212 fő részesült ilyen ellátásban</p> <p>A településen a védelembe vett és a veszélyeztetett gyermekek száma igen magas, sőt néhány gyermek esetében több éven áll fenn, amely egyrészt a nehéz anyagi körülményekre,a szülői elhanyagolásra és a szülők nem megfelelő életvezetésére vezethető vissza.</p> <p>Az általános iskolai kompetenciamérési adatok az országos átlag alatti adatokat mutatnak.</p>	<p>Munkahelyteremtés a szülők számára,a gyerekek részére táborozás,programok biztosítása.</p> <p>Életvezetési tanácsadás. Közös programok szervezése.</p> <p>A tehetséggondozás erősítése.</p>
<p>Nők</p>	<p>A településen a munkanélküli nők száma jelentős.</p> <p>A településen a családon belüli erőszak meglévő probléma,egyelőre az érintettek nem fordulnak segítségért.</p> <p>A gyermekeket nevelő nők munkaerő-piaci esélye akadályozott.</p>	<p>Munkahelyteremtés. Képzések, átképzések.</p> <p>Információnyújtás, csoport terápia.</p> <p>Családbarát munkahely, gyermekmegőrzés feltételeinek megteremtése.</p>
<p>Idősek</p>	<p>Az idős lakosság aránya jelentős az összlakossághoz képest, ezáltal az elmagányosodás és izoláció veszélyezteti a</p>	<p>Személyes megkeresés, információnyújtás, szociális alapszolgáltatás fejlesztése,a szakellátáshoz jutás elősegítése.</p>

	<p>célcsoportot.</p> <p>Helyi szinten jellemző a generációk közötti eltávolodás.</p> <p>Az időskorúak egészségügyi és fizikális állapotának romlása.</p> <p>A lakosság szám folyamatosan csökken, ezen belül az idősebb korosztály aránya növekvő. A fiatalok elvándorlása jellemző.</p>	<p>Közös programok szervezése.</p> <p>Szociális alapellátás bővítése, a szükségletekhez igazodva.</p> <p>Munkahelyteremtés, a fiatalok helyben tartása, családalapítás.</p>
Fogyatékkal élők	<p>A fogyatékos személyek számára a vidéken elérhető szolgáltatások hozzáférése akadályozott, főleg a személyszállítás területén.</p> <p>A településen a közintézmények részben akadálymentesítettek. A közterületek és a szolgáltatási szektor esetében még rosszabb a helyzet.</p> <p>Helyben korábban szociális foglalkoztató működött, ennek hiánya jelentős problémát jelent a célcsoport számára mind anyagi, mint mentális szempontból.</p> <p>A településen van olyan fogyatékos gyermek, aki komplex fejlesztésre szorulna, ez helyben nem megoldható.</p>	<p>Támogató szolgálat</p> <p>Közterületek és közintézmények akadálymentesítése, pályázati forrásokból.</p> <p>Szociális foglalkoztatás.</p> <p>Szakemberek kiszállással történő biztosítása.</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>Tudás, tapasztalat, boldogulás</p> <p>Munka, lehetőség, megélhetés</p> <p>Még az erőforrásainkra lehet építeni</p> <p>Élhetőbb Dél-Békés</p>	<p>Célcsoport, családgondozó, polgármester, Felnőtt-képző szerv, Munkaügyi Központ</p> <p>Célcsoport, önkormányzat, polgármester, Munkaügyi központ, munkáltató, vállalkozó, képző szervek,</p> <p>Célcsoport, önkormányzat, polgármester, képző szervek, munkaügyi központ, közfoglalkoztató</p> <p>Célcsoport, önkormányzat, polgármester, képző szervek, leendő munkáltatók, befektetők.</p>
Gyermekek	<p>Szükségem van rátok</p> <p>Jobb és könnyebb gyermekévek</p>	<p>Célcsoport, Családgondozó, pedagógusok, szülei, civil szervezetek, közoktatási intézmény, képző szerv, polgármester</p> <p>Célcsoport, önkormányzat, szociális előadó, jegyző, családgondozó, polgármester, Munkaügyi Központ, képző szerv, befektetők,</p>

		vállalkozók
Idősek	Együtt minden könnyebb Értük nem helyettük	Célcsoport, helyi idősök klubja vezető, pedagógus, közművelődési szakember, polgármester , civil szervezetek, közoktatási intézmények, idősök klubja Célcsoport, szociális intézmény vezető, közművelődési szakember, polgármester , szociális intézmény, civil szervezetek
Nők	Harc az erőszak ellen A nők is tudnak bizonyítani	Célcsoport, családgondozó, gyermekvédelmi jelzőrendszer résztvevői, polgármester , egyesületek, civil szervezetek, terápiát végző szakember Célcsoport, önkormányzat, családgondozó, polgármester , Munkaügyi Központ, vállalkozók, intézmények, képző szervek
Fogyatékkal élők	Élhetőbb település Támogatással könnyebb	Célcsoport, önkormányzat, beruházásban résztvevők, polgármester , pályázatkészítő cég, civil szervezetek Célcsoport, szociális intézmény vezetője, jegyző, polgármester , támogató szolgálat, mozgáskorlátozottak egyesülete

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák mindenféle diszkrimináció nélkül élhetnek és a helyi közösség építőköveivé válhatnak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megtalálják a munkaerőpiacra történő tartós visszatérés lehetőségét.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges fejlődését biztosító családban történő nevelkedését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök fizikális és mentális problémáik megoldására, lehetőleg a saját környezetükben.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, az élet minden területén az esélyegyenlőség biztosítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők napi életvitelük során megkapjanak minden számunkra fontos segítséget.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Tudás, tapasztalat, boldogulás.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony iskolázottság magas aránya a településen. A település tekintetében a 2001. évi népszámlálási adatokat vizsgálva, az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a 15 év felettek esetében számottevő, majdnem eléri a 25 %-ot, azaz a lakosság ¼-ed részét. A nemek szerinti összehasonlításban a férfiak száma és aránya jóval kedvezőbb a nőkéhez képest, a nők tekintetében meghaladja a 30 %-ot.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az érintett korosztály iskolai végzettségének növelése, ezáltal nagyobb eséllyel indulnak a munkaerőpiacon.
	Rövid távú cél: Érintett réteg megkeresése, tájékoztatása, helyzetelemzés Középtávú cél: Képzési lehetőségek keresése a munkaerő-piaci igények figyelembevételével (Felnőtt képző szervek, Munkaügyi Központ) Hosszú távú cél: Szakképzettség megszerzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Információnyújtás, felmérés, helyzetelemzés
	Helyi intézmények, kapcsolatok, lehetőségek feltérképezése, kapcsolatfelvétel Eredmények értékelése, felméréssel kérdőívek segítségével. Képzések
Résztevők és felelős	Célcsoport, családgyozozó
	polgármester
Partnerek	Felnőtt képző szervek, Munkaügyi Központ.
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: Információnyújtás, kérdőív, helyzetelemzés: 1 év
	Közép: Képzési lehetőségek felkutatása, képző szervekkel szerződés: 1,5 év
	Hosszú: Képzések: 4 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Nagykamarás településen az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők számának csökkentése.
	Rövidtávú : Helyzetelemzés Középtávú: képzést lebonyolító szervekkel szerződéskötés Hosszútávú: a szakképzettség megszerzéséről szóló dokumentum (min: 10 db) Fenntarthatósága: a piaci igényekre reagálva, átképzés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek érdektelensége - motiváció
	Lemorzsolódás – motiváció, szerződésből eredő következmények Anyagi problémák miatt a képzésekre nem tudnak bejárni (útiköltség) – támogatások felkutatása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, képző szerv, pályázati források

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Szükségem van rá
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szülői elhanyagolás, főleg emocionális téren. A kk. számának csökkenésével ellentétben növekvő tendenciát mutat a védelembe vett gyermekek száma, 2012-ben 9 védelembe vett és 5 alapellátásban részesülő gyermek volt, ez a családok helytelen életvezetése, deviáns viselkedéseikre, valamint a munkanélküliségre és a kilátástalan helyzetükre vezethető vissza. A védelembe vett gyerekek száma lényegesen több, mint a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma. A védelembe vett gyermekek között a többség 2 éven túl van védelemben, ami arra utal, hogy a szülők önállóan nem, csak segítséggel képesek a gyermekeikről gondoskodni.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szülői elhanyagolás csökkentése. A szülők és a gyermekek közötti harmonikus kapcsolat megteremtése.
	Rövid távú cél: Személyes kapcsolatfelvétel a szülőkkel, gyermekekkel Közép távú cél: Segítő beszélgetés, tanácsadás, szükség esetén megfelelő szakember bevonása. Közös programok szervezése, lebonyolítása. Pályázatok benyújtása, Hosszú távú cél: Harmonikus családi légkör biztosítása a gyermekek számára. A gyermekek egészséges testi, érzelmi és mentális fejlődésének biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel
	Segítségnyújtás a megfelelő módszerrel, közös programok Harmonikus, kiegyensúlyozott családi légkör elérése
Résztevők és felelős	Célcsoport, Családgondozó, pedagógusok, célcsoport és szülei
	polgármester
Partnerek	Civil szervezetek, közoktatási intézmények, képző szerv,
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év
	Közép: 3 év
	Hosszú: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Csökken a gyermekjóléti szolgálatnál a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek száma.
	Rövid: Kapcsolatfelvételről, interjúról dokumentum Közép: pályázat, tanácsadásról jelenléti ív, programokról meghívó, fotók Hosszú: statisztikai adatok – 10 %-os csökkenés a kiinduló adathoz képest Fenntarthatóság: a későbbiekben saját szakemberrel a tanácsadás folyamatos biztosítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szülők érdektelensége – tájékoztatás, motiváció
	Nem találunk megfelelő szakembert a probléma megoldásához – önkéntesek bevonása, pályakezdő alkalmazása Munkaügyi központ által, Nem érjük el a kitűzött célt – megkeresni az ideális módszert a cél eléréséhez
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, forrás elkülönítés, forrásteremtés, civil szervezetek, pályázat

Intézkedés címe:	Harc az erőszak ellen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A családon belüli erőszakra nincs konkrét adat, de jelen van a településen
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A családon belüli erőszak számának csökkentése. A nőket érő erőszakról, családon belüli erőszakról nem áll rendelkezésünkre erre vonatkozó számadat.
	Rövid távú cél: Felkutatni az érintett célcsoportot, információnyújtás, megkeresni azokat az egyesületeket, szervezeteket, akik tudnak segíteni az érintetteknek.
	Közép távú cél: Egyéni és csoport terápiaikat, valamint család terápia szakember bevonásával, pályázati lehetőség kihasználásával vagy más forrás bevonásával. Hosszú távú cél: Probléma esetén az érintettek merjenek segítséget kérni

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Felmérés, Információnyújtás, Civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel
	Személyes, csoport terápia Eredmények értékelése
Résztevők és felelős	Célcsoport, családgondozó, a gyermekvédelmi jelzőrendszer résztvevői
	polgármester
Partnerek	Egyesületek, civil szervezetek, terápiát végző szakember
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 1 év
	Közép távú cél: 3 év
	Hosszú távú cél: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: tájékoztatók a lehetőségről, Közép: a szakember a terápián résztvevők számáról (név nélkül) Hosszú: A segítségnyújtás kérésről statisztikai számadat.
	Fenntarthatósága: a terápiák további biztosítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nem fogadják el a segítséget – tájékoztatás, meggyőzés
	A segítségkérést követően megnövekszik a családon belüli erőszak eseteinek száma – a tájékoztatás eredményeként, azonnali segítségkérés akár rendvédelmi szervektől
	A segítő személyzet testi épsége sérülhet – rendvédelmi szervek bevonása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázatfigyelés, forrásteremtés, pályázat. Szórolapok. Lehetőség szerint támogatással további családgondozók alkalmazása.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Együtt minden könnyebb
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Generációk eltávolodása egymástól. A fiatalok elköltöznek a településről, az idősebb korosztály magára marad, egyre ritkábban találkoznak. A település összlakosságához viszonyítva magas a nyugdíjasok száma 2011-ben 561 fő. A nők aránya a férfiakéhoz képest itt is magasabb 343 nő és 218 férfi. Jellemző az elöregedés, a népesség fogyás, az alacsony születésszám és a magas halálozási arány.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Generációk közötti kapcsolat erősítése, rendszeresítése. Rövid távú cél: Kapcsolatfelvétel az érintett korosztállyal, igényfelmérés kérdőívekkel, intézkedési terv. Közép távú cél: Közös programok, összejövetelek szervezése, civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, forrás keresés, pályázat. Hosszú távú cél: Programok megvalósítása együttműködve a civil szervezetekkel, rendszeres kapcsolattartás fenntartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba	Igényfelmérés, intézkedési tervekészítés
	Kapcsolatfelvétel és együttműködés a civil szervezetekkel, programszervezés Programok kivitelezés, rendszeresség biztosítása, pályázat benyújtás,

szedve	megvalósítás.
Résztevők és felelős	Célcsoport, Helyi Idősek Klubja vezető, pedagógus, közművelődési szakember polgármester
Partnerek	Idősek klubja Civil szervezetek Közoktatási intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtávú cél: 1 év Középtávú cél: 3 év Hosszú távú cél: 4 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Izoláció elkerülése. Rövid: kérdőív, intézkedési terv Közép: pályázat, programokról fotók Hosszú: a generációk közötti programok fenntartása pályázatok benyújtásával, évente 4 program szervezése Fenntarthatóság: Programok rendszeresítése, önkéntesek bevonása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés hiánya a célcsoportot illetően - Motiválni az érintetteket a rendezvényeken tombolahúzással. Programok lebonyolításához nem lesz elegendő anyagi fedezet- pályázat, helyi vállalkozóktól támogatás
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, helyi forrás elkülönítés, pályázatok, civil szervezetek, alapítványok, helyi vállalkozók. Adománygyűjtés, helyi intézmények: önkormányzat, óvoda, iskola, szociális intézmény dolgozóinak összefogása, önkéntes munkája.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Élhetőbb település
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közintézmények nem mindegyike (3 épület) akadálymentesített, a közterületek, járdák és buszmegállók akadálymentesítése nem megoldott teljes mértékben. Közintézmények, közterületek, járdák, buszmegállók akadálymentesítése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az intézmények és közterületek akadálymentesítése. Rövid távú cél: Helyzetfelmérés helyi szinten, pályázatfigyelés a kivitelezésre Közép távú cél: Pályázatírás, benyújtás előkészítő munkák megkezdése. Hosszú távú cél: Kivitelezés, eredményesség felmérés az érintettek körében
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetfelmérés, pályázatfigyelés Pályázatírás, benyújtás, tervekészítés. Kivitelezés
Résztevők és felelős	Önkormányzat, a beruházásban résztvevők polgármester

Partnerek	Pályázkészítő cég, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 1 év, pályázatfigyelés: folyamatos
	Közép távú cél: 6 év
	Hosszú távú cél: 15 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesített közintézmények, közterületek száma nő. A közintézmények fizikai akadálymentesítése teljes körűen megtörténik. A járdák és buszmegállóak akadálymentesítése megvalósul. A rossz állapotban lévő burkolt utak felújítása megtörténik.
	Rövid: Helyzetfelmérés, pályázat Közép: terv, pályázat, közfoglalkoztatás Hosszú: fizikai akadálymentesítés minden közintézményben megtörténik 3 db, közterületek akadálymentesítése, fotó Fenntarthatósága: folyamatos karbantartás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem talál megfelelő pályázatot az önkormányzat – a járdák akadálymentesítése esetén a közfoglalkoztatottak bevonásával a jelenlegi járdák megigazítása, további forrás keresése
	A pályázathoz nincs elegendő saját forrás – a pályázat, a megvalósítás több ütemben történik.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati források, saját forrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munka, lehetőség, megélhetés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen jelentős a munkanélküliség, 2011. évben az aktív korú lakosság számához képest a regisztrált munkanélküliek aránya 22,7 %.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A munkanélküli ráta csökkentése. Rövid távú cél: Munkaerőpiaci helyzetelemzés. Közép távú cél: Stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodás előkészítése, pályázatokkal a közfoglalkoztatással a munkanélküliek helyzetének javítása Hosszú távú cél: A munkanélküliség csökkentése hosszú távon
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Információgyűjtés – Munkaügyi Központ, célcsoport, vállalkozók, munkáltatók Stratégia kidolgozása – a lehetséges partnerek megkeresése Képzések, átképzések Munkahelyteremtés
Részvevők és felelős	Célcsoport, önkormányzat
	polgármester
Partnerek	Munkaügyi Központ, munkáltatók, vállalkozók
	Képzőszervek

Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2 év Közép távú cél: 4 év Hosszú távú cél: 10 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Helyzetelemzési dokumentum Közép: Stratégia, megállapodások, közfoglalkoztatás, pályázat Hosszú: statisztikai adattal alátámasztva a munkanélküliség csökkenése 2,7 %-kal csökken, képzettséget igazoló dokumentumok Fenntarthatóság: a munkáltatók támogatása, kedvezményben részesítése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A képzések résztvevőinek lemorzsolódása- motiváció, képzési szerződés Befektetők részéről érdeklődés hiánya - befektetők érdeklődésének felkeltése, kedvezmények biztosítása
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ képzési támogatása Humán erőforrás A vállalkozók vagy leendő vállalkozások részére pályázatok felkutatása

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Jobb és könnyebb gyermekévek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekvédelmi támogatásban részesülők magas aránya. A településen magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a településen, az elmúlt években 2012. évben 232 fő gyermeket érintett. Ami szoros összefüggésben van a nagymértékű munkanélküliséggel.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szülők számára munkahelyteremtés, ezáltal a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeklétszám csökkentése Rövid távú cél: Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi központtal, lehetőségek felkutatása, helyzetelemzés Középtávú cél: Stratégia készítése, Vállalkozók, befektetők felkutatása a cél érdekében, pályázatfigyelés, pályázatírás ezáltal munkahelyteremtés Hosszú távú cél: Szülők számára rendszeres jövedelem biztosítása, jobb életszínvonal elérése a családok számára
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel Pályázatírás, vállalkozók, befektetők megkeresése Eredmények értékelése
Résztvevők és felelős	Célcsoport, önkormányzat, szociális előadó, jegyző, családgondozó polgármester
Partnerek	Munkaügyi Központ, Befektetők, vállalkozók, képző szervek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: Helyzetelemzés 2 év Közép: 4 év Hosszú: 10 év

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Gyermekvédelmi támogatásban részesülők számának csökkenése-önkormányzati adatokból Rövidtávon : Helyzetelemzés Középtávon: Stratégia, pályázatok Hosszútávon: RGYVT-ban részesülők száma 10%-al csökkenjen Fenntarthatóság: munkahelyek további motivációja, a piaci viszonyokra reagálva átképzés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkaügyi Központon keresztül nem kínálnak a szülők számára munkalehetőséget-képzések, átképzések a piaci igényeknek megfelelően Nem sikerül befektetőt, vállalkozót találni a munkahelyteremtéshez-további kutatás Munkahelyteremtő pályázatok hiánya-további pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Forrás elkülönítés, forrás teremtés, pályázati források

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A nők is tudnak bizonyítani
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők munkaerő piaci negatív megkülönböztetése. Erre konkrét adat nem áll rendelkezésre, de a nők a munkaerőpiacon negatív megkülönböztetésben részesülnek a férfakkal szemben, ami főleg a gyermekvállalással van összefüggésben. 2011-ben a településen a nők aránya az összlakossághoz képest 14,4 %.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nők a munkaerőpiacon azonos eséllyel indulhassanak. Rövid távú cél: Az érintett célcsoport felkeresése, Információnyújtás, helyzetelemzés Középtávú cél: Stratégia kidolgozása, képzés átképzés a piaci igényeknek megfelelően Hosszú távú cél: A foglalkoztatott nők számának növekedése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel, információnyújtás, helyzetelemzés Stratégia Elért eredmények értékelése, foglalkoztatási adatokból
Résztevők és felelős	Célcsoport, Önkormányzat, családgyongozó polgármester
Partnerek	Munkaügyi Központ, Önkormányzat, vállalkozók, Intézmények, képző szervek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 2 év Közép: 4 év Hosszú: 10 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és	A gyermeket nevelő anyák nem szenvednek hátrányt a foglalkoztatásban Rövidtávon : Helyzetelemzés Középtávon: Stratégia, képzés és átképzésről dokumentáció Hosszútávon: A foglalkoztatott nők arányának növekedése - (a jelenlegi adathoz képest 2 %-os csökkenés) statisztikai adat

hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fenntarthatóság: Kedvezmények, támogatások biztosítása a munkáltatók számára
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintett célcsoport érdeklődését nem sikerül felkelteni- motiválás A foglalkoztatók elzárkóznak a gyermekes nők foglalkoztatásától – motiváció, a gyermekek elhelyezésének megoldás szükség esetén (akár pályázat benyújtásával)
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázat

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Értük nem helyettük
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen növekvő tendenciát mutat az elmagányosodott idős emberek száma A településen magas az idős emberek száma, ezen belül is jelentős az egyedülállók száma. Az idős embereknél jellemző az elmagányosodás, izoláció. 2011. évben 561 fő a 60 év feletti emberek száma a lakosságszámhoz képest 36,7 %.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az idős emberek izolációjából eredő negatív következmények csökkentése Rövid távú cél: Az érintett célcsoport felkeresése, Információnyújtás, Helyzetelemzés Középtávú cél: Stratégia elkészítése (lehetőségek, motivációk, szociális alapellátás, közösségi programok stb). Pályázati lehetőségek kihasználása mind a programok mind a szolgáltatás lehetőségei tekintetében. Civil szervezetekkel együttműködés. Hosszú távú cél: Az idős emberek izolációjának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel, információnyújtás, helyzetelemzés Stratégia, pályázat, együttműködés. Elért eredmények értékelése, kérdőívek segítségével
Résztevők és felelős	Célcsoport, szociális intézmény vezetője, közművelődési szakember polgármester
Partnerek	szociális intézmény, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 3 év Hosszú: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon : Helyzetelemzés Középtávon: Stratégia, együttműködési megállapodás, programokról fénykép Hosszútávon: Alapellátásban részesülők számának emelkedése 2 %-kal. Csökken az izolálódott idős emberek száma- kérdőívek (értékelése elégedettségi mutató) Fenntarthatóság: a programok biztosítása önkéntesek bevonásával, a szolgáltatás propagálása

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintett célcsoport érdeklődését nem sikerül felkelteni- motiválás Nem civil szervezetet felkutatni- további felkutatás Nem veszik igénybe a nappali ellátást, szolgáltatást, nem vesznek részt a közösségi programokban- motiváció (pl. tombola a közös rendezvényeken)
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, adományok, forrás elkülönítés, önkéntes munka a program szervezéshez, lebonyolításhoz, pályázatok

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Támogatással könnyebb
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen nem működik Támogató szolgálat 2011 óta nem működik a településen támogató szolgálat, azóta nincs megoldva a személyi szállítás a fogyatékos személyek számára a településen
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Támogató szolgálat létrehozása Rövid távú cél: Lehetőségek felkutatása a cél elérésében Középtávú cél: Pályázatfigyelés, pályázatírás, környező támogató szolgálatok feltérképezése, segítségkérés Hosszú távú cél: A fogyatékos személyek személyi szállításának megoldása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel Pályázatfigyelés, pályázatírás Személyi szállítás megoldása
Résztevők és felelős	Célcsoport, Szociális intézmény vezetője, jegyző polgármester
Partnerek	Támogató szolgálatok, mozgáskorlátozottak egyesülete, más önkormányzatok, alapítványok
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 3 év Hosszú: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid távon: Lehetőség felkutatásának dokumentumai, Közép távon: Pályázat, támogató szolgálat létrehozása vagy a szolgáltatás ellátása érdekében együttműködés, társulás Hosszú távon: Statisztikai adatok, szolgáltatás igénybevételről dokumentumok Fenntarthatóság: más támogatók bevonása szükség esetén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs ilyen jellegű pályázati kiírás - további pályázatfigyelés A környéken működő támogató szolgálatok nem látnak el a településen szolgáltatást –további támogató szolgálatok felkutatása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázat, forrás teremtés, más önkormányzat, alapítvány

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Még az erőforrásainkra lehet építeni
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	55 év feletti munkanélküliek növekvő aránya. Az összmunkanélkülihez képest az 55 év feletti aránya 10-15% -ra tehető.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Foglalkoztatottság növelése a célcsoport tekintetében. Rövid: Munkaerő piaci helyzetelemzés Közép: Stratégia készítése hosszú távú foglalkoztatáshoz, átmeneti időszakban közfoglalkoztatás. Hosszú: Tartós munkahelyteremtés a célcsoport számára.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, Munkaügyi központ, munkáltatók körében (kereslet-kínálat) Stratégia kidolgozása Közmunaprogram pályázati megírása. Képzések, átképzések. Álláskeresési tanácsadás a célcsoport számára.
Résztevők és felelős	Célcsoport, Önkormányzat Polgármester
Partnerek	Képzőszerve, Munkaügyi Központ, Munkáltatók, Közfoglalkoztatók
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 2 év Hosszú: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Helyzetelemzés Közép: Stratégia, Közfoglalkoztatottak aránya nő az 55 év feletti esetén. Hosszú: Emelkedik az átképzett 55 év feletti száma, az 55 év feletti munkanélküliek csökkenő aránya (a kiinduló érték-2 %) Fenntarthatóság: A munkáltatók támogatása, kedvezményben részesítése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport egészségügyi problémái, nehezebb alkalmazkodási készség – életmódváltás, rehabilitáció, tréningek. Munkáltatók diszkriminációja a célcsoporttal szemben- motiváció (Munkaügyi Központtól járulékkedvezmény).
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás. Pályázat.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Élhetőbb Dél-Békés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen az alacsony egy főre jutó jövedelem miatt a lakásfenntartásban részesülők száma magas, 2011-es adat 164 fő.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A lakásfenntartásban részesülők csökkentése a fő cél, ennek elérése két síkon történne: I. alternatív energia kihasználása a településen II. munkahelyteremtés Rövid: Helyzetelemzés, stratégia kidolgozása mindkét cél elérése érdekében, lehetőségek és befektetők felkutatása, piackutatás, a munkanélküliek közfoglalkoztatása, képzés, átképzés a piaci igényekhez igazodva. Közép: Különböző tanulmányokhoz és tervekhez források keresése, ezek elkészítése, a beruházáshoz pályázat, munkahelyteremtés, lehetőség, együttműködés. Hosszú: beruházás megvalósítása, üzembe-helyezés, munkahelyek fenntartása ha lehet növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés, stratégia, piackutatás, képzés, átképzés, közfoglalkoztatás, tanulmányok, tervek és pályázatok készítése, beruházás, üzembe-helyezés, munkahelyteremtés
Résztevők és felelős	Célcsoport, önkormányzat, az előkészítés és a beruházásban résztvevők polgármester
Partnerek	Képző szervek, Munkaügyi központ, befektetők, leendő munkáltatók
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 4 év Közép: 8 év Hosszú: 15 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A lakásfenntartásban részesülők számának csökkentése az eredményesség fő mutatója, a lakásfenntartásban részesülők számának 5 %-os csökkentése. Rövid: statisztikai adat, elkészített helyzetelemzés és stratégia Közép: Tervdokumentáció, pályázat, statisztikai adat Hosszú: üzembe-jegyzőkönyv, statisztikai adat
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrás lehetőség hiánya – folyamatos pályázatfigyelés, lobby, befektetők kutatása A vállalkozók hiánya a munkahelyteremtésnél – motiváció Képzés, átképzés célcsoport lemorzsolódás – motiváció, képzési szerződés
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, befektetők, pályázat, alternatív energia

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Tudás, tapasztalat, boldogulás	Aluliskolázottság következtében magas a munkanélküliség	Iskolai végzettség növelése	Gazdasági program	Képzések, átképzések	polgármester	4 év	10 db szakképzett igazoló dokumentum	Humán, pályázat, képző szerv	A piaci igényekre reagálva átképzés
2	Munka, lehetőség, megélhetés	Jelentős munkanélküliség a településen	Munkanélküliségi ráta csökkentése	Gazdasági program, településfejlesztési koncepció	munkahelyteremtés	polgármester	10 év	2,7 %-kal csökken	Humán erőforrás, Munkaügyi központ képzési támogatása, pályázatok	A munkáltatók támogatása, kedvezményben részesítése
3	Még az erőforrásainkra lehet építeni	55 év feletti munkanélüliek növekvő aránya	Foglalkoztatottság növelése	Gazdasági program	munkahelyteremtés	polgármester	5 év	2 %-kal csökken	Humán erőforrás, pályázat	A munkáltatók támogatása, kedvezményben részesítése
4	Élhetőbb Dél-Békés	Magas a lakásfenntartási támogatásban részesülők aránya, száma	alternatív energia felhasználás, foglalkoztatottság növelésével a lakásfenntartási támogatásban részesülők számának csökkentése	Gazdasági program	Alternatív energiatanfolyamok, munkahelyteremtés	polgármester	15 év	5 %-os csökkentés	Pályázat, humán erőforrás, befektetők, alternatív energia	Motiváció, képzés, átképzés, pályázatfigyelés, lobby
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szükségem van rá	Szülői elhanyagolás miatt magas	Harmonikusabb család kialakítása	Gazdasági program	Életvezetési tanácsadás szakember	polgármester	5 év	10 %-kal csökken	Humán erőforrás, pályázat, civil	a későbbiekben saját szakemberrel a

		veszélyeztetett gyermek száma	veszélyeztetett gyermek számának csökkentése		bevonásával, családi programok				szervezetek	tanácsadás folyamatos biztosítása
2	Jobb és könnyebb gyermekévek	Magas a gyermekvédelmi támogatásban részeseülők száma	Munkahelytere mtéssel jobb anyagi feltételek megteremtése, gyermekvédelmi támogatásban részeseülők csökkentése	Gazdasági program	munkahelytere mtés	polgármester	10 év	10 %-os csökkentés	Humán erőforrás, pályázati forrás, forrás elkülönítés	munkahelyek további motivációja, a piaci viszonyokra reagálva átképzés
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Harc az erőszak ellen	Családon belüli erőszak jelenléte a településen	Családon belüli erőszak csökkentése	Gazdasági program	Egyéni és csoport terápia	polgármester	5 év	Merjenek segítséget kérni a célcsoport tagjai	Humán erőforrás, pályázat, szórólap	Terápiák további biztosítása
2	A Nők is tudnak bizonyítani	A nők munkaerő piaci negatív megkülönböztet ése	A nők a munkaerő piacon azonos eséllyel indulhassanak	Gazdasági program	munkahelytere mtés	polgármester	10 év	- 2 %-kal csökkent	Humán erőforrás, vállalkozók, pályázatok	Kedvezmények, támogatások biztosítása a munkáltatók számára
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Együtt minden könnyebb	Generációk eltávolodása, nyugdíjas lakosság magas száma,aránya	A generációk közötti kapcsolat erősítése	Gazdasági program	Közös programok	polgármester	4 év	évente program 4	Humán erőforrás, pályázat, civil szervezetek	Programok rendszeresítése, önkéntesek bevonása
2	Értük nem helyettük	Idős lakosság magas száma, ezen belül is az egyedülálló, izolációja	Az alapellátásban részeseülők számának emelkedése, izoláció csökkentése	Gazdasági program	Programok, szolgáltatás lehetőségeinek emelése	polgármester	5 év	Izoláció tekintetében kérdőívek értékelése elégedettségi mutató, alapellátásban igénybevevők számának emelkedése	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázat	Programok fenntartása önkéntesek bevonásával, a szolgáltatások propagálása
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Élhetőbb település	Akadálymentess ég hiányossága	A fizikai akadálymentesít	Gazdasági program,	Akadálymentesít tést szolgáló	polgármester	15 év	3 közintézmény akadálymentesít	Humán erőforrás, saját	Fenntarthatóság a: folyamatos

		a közintézmények, közterületek, utak, járdák, buszmegállók esetében	és növelése a közintézmények, közterületek, járdák, utak, buszmegállók tekintetében	településfejlesztési koncepció	beruházások megvalósítása			ése, járdák utak közterület, buszmegálló akadálymentessé tétele	forrás, pályázat	karbantartás
2	Támogatással könnyebb	Támogató szolgálat hiánya a településen	A támogató szolgálat szolgáltatás biztosítása	Gazdasági program	Támogató szolgálat létrehozása vagy más formában történő biztosítása	polgármester	5 év	Szolgáltatás biztosítása	Humán erőforrás, pályázat	Fenntarthatóság : más támogatók bevonása szükség esetén

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

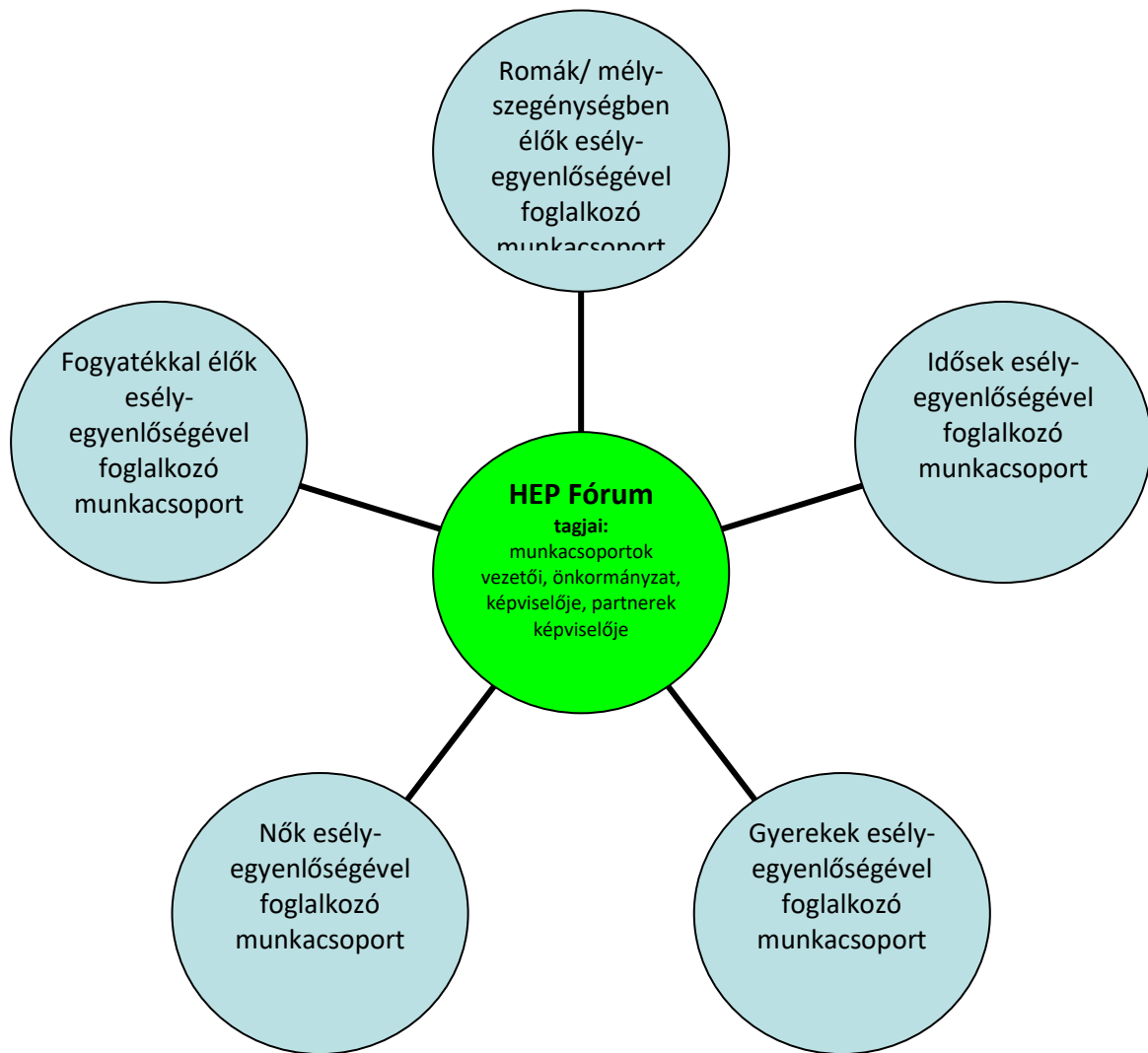
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester és a jegyző felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítsék képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagykamarás község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Nagykamarás Község Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 82/2013. (VI.26.) KT számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Hep tábla

Nagykamarás, 2013. június 27.

Pelle István
polgármester

A Nagykamarási Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Nagykamarás, 2013. június 27.

Megyeriné Gazdag Brigitta
Idősek klubja vezetője

Nagykamarás, 2013. június 27.

Balogh Menyhértné
Roma Nemzetiségi Önkormányzat
elnöke

Nagykamarás, 2013. június 27.

Balázs Mihályné
Román Nemzetiségi Önkormányzat
elnöke

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nagykamarás Község Önkormányzat	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	
Idősek klubja	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	
Román Nemzetiségi Önkormányzat	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.